

SKLEPI

SKLEP KOMISIJE (EU) 2018/1498

z dne 21. decembra 2017

o državni pomoči in ukrepih SA.38613 (2016/C) (ex 2015/NN), ki jih je Italija izvedla za družbo Ilva S.p.A. in Amministrazione Straordinaria

(notificirano pod dokumentarno številko C(2017) 8391)

(Besedilo v italijanskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedeno določbo ⁽¹⁾, in ob upoštevanju prejetih pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

- (1) Komisija je po dveh uradnih pritožbah konkurentov (ki želita, da se njuna identiteta ne razkrije) z dne 11. in 14. aprila 2014 uvedla predhodno preiskavo v zvezi z domnevnimi ukrepi podpore v korist italijanske jeklarske družbe Ilva S.p.A. in Amministrazione Straordinaria (v nadaljnjem besedilu: Ilva). Uradni pritožbi sta 10. aprila 2015 oziroma 24. junija 2015 vložila tudi nemško združenje jeklarske industrije Wirtschaftsvereinigung Stahl (v nadaljnjem besedilu: WV Stahl) in evropsko jeklarsko združenje Eurofer. Navedena pritožnika je 25. junija 2015 podprlo britansko jeklarsko združenje British Steel Association.
- (2) Komisija je z dopisom z dne 20. januarja 2016 Italijo obvestila, da se je v zvezi s štirimi ukrepi podpore, sprejetimi v korist družbe Ilva, odločila začeti postopek iz člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU). Z dopisom z dne 13. maja 2016 je Italijo obvestila o razširitvi tega postopka na peti ukrep podpore.
- (3) Sklep Komisije o začetku formalnega postopka preiskave (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka) in sklep Komisije o razširitvi tega postopka na peti ukrep (v nadaljnjem besedilu: sklep o razširitvi postopka) sta bila objavljena v Uradnem listu Evropske unije ⁽²⁾. Komisija je pozvala zainteresirane strani, naj predložijo svoje pripombe o ukrepih.
- (4) Italija je pripombe v zvezi s sklepoma o začetku in razširitvi postopka predložila z dopisoma z dne 3. marca in 26. julija 2016.
- (5) Komisija je prejela tudi pripombe zainteresiranih strani. Posredovala jih je Italiji in ji dala možnost, da nanje odgovori. Njene odgovore je prejela z dopisom z dne 29. julija 2016.
- (6) Komisija je z dopisi z dne 24. februarja 2016, 4. maja 2016, 30. septembra 2016, 1. februarja 2017 in 8. septembra 2017 od Italije zahtevala dodatne informacije. Italija je na te zahteve odgovorila z dopisi z dne 10. marca 2016, 13. maja 2016, 8. novembra 2016, 10. marca 2017 oziroma 16. oktobra 2017.
- (7) Komisija je potem, ko je bila obveščena o odločitvi Italije za prodajo premoženja družbe Ilva, Italijo pozvala, naj imenuje neodvisnega nadzornega skrbnika, ki bo Komisiji poročal o organizaciji in izvajanju postopka prodaje. Nadzorni skrbnik je poročila poslal Komisiji 15. junija 2016, 3. oktobra 2016, 13. in 14. decembra 2016, 1. februarja 2017, 22. februarja 2017, 30. junija 2017, svoje končno poročilo o postopku prodaje pa je predložil 20. julija 2017. Italijanski organi so z dopisom z dne 7. junija 2017 Komisijo obvestili tudi o rezultatu razpisnega postopka, 24. julija 2017 pa so predložili dodatne informacije v zvezi s postopkom prodaje.

⁽¹⁾ UL C 142, 22.4.2016, str. 37, in UL C 241, 1.7.2016, str. 12.

⁽²⁾ Glej sprotno opombo 1.

2. OPIS

2.1 Upravičenec

- (8) Družba Ilva je ena največjih proizvajalk jekla v Evropi, ukvarja se s proizvodnjo, predelavo in prodajo izdelkov iz ogljikovega jekla ter med drugim upravlja industrijske obrate nacionalnega strateškega interesa, kakor so opredeljeni v členu 1 zakonskega odloka št. 207 z dne 3. decembra 2012, preoblikovanega s spremembami z zakonom št. 231 z dne 24. decembra 2012 (v nadaljnjem besedilu: zakonski odlok št. 207/2012). Od leta 1996 je v lasti družine Riva, prej pa je bila prek *Istituto per la Ricostruzione Industriale* (v nadaljnjem besedilu: inštitut IRI) pod nadzorom italijanske države. Leta 2016 je bilo v njej zaposlenih skupno približno 14 000 ljudi, od tega približno 11 000 v njenem glavnem proizvodnem obratu v Tarantu (dežela Apulija). Družba Ilva ima tudi druge proizvodne enote v Italiji ter komercialne obrate v Franciji, Tuniziji in Grčiji.
- (9) Družba Ilva proizvaja izdelke iz ogljikovega jekla iz točk (a) do (e) seznama izdelkov, ki opredeljujejo jeklarski sektor, kot je določeno v Prilogi IV k Smernicam o regionalni državni pomoči za obdobje 2014–2020 ⁽³⁾.
- (10) Letna proizvodna zmogljivost obrata družbe Ilva v Tarantu znaša [...] (*) ton, kar je približno 9,8 % skupne proizvodne zmogljivosti Unije za ogljikovo jeklo ⁽⁴⁾. Pod sedanjo izredno upravo in zaradi okoljskih omejitev družba Ilva deluje z [...] njene nominalne zmogljivosti (delujejo tri peči od petih). Leta 2016 je proizvedla 5,8 milijona ton ogljikovega jekla ⁽⁵⁾, kar ustreza približno 65 % celotne proizvodnje v Italiji in približno 7 % proizvodnje ogljikovega jekla v Uniji. Družba Ilva prodaja predvsem znotraj Italije ([...]), nato v druge evropske ([...]) in tretje države ([...]) ⁽⁶⁾.
- (11) Območje Taranta, na katerem deluje glavni proizvodni obrat družbe Ilva, je močno onesnaženo. Testi so pokazali veliko onesnaženje zraka, tal, površinskih voda in podtalnice, tako na območju obrata družbe Ilva kot tudi na bližnjih poseljenih območjih mesta Taranto, kar ima resne posledice za zdravje ljudi in okolje ⁽⁷⁾. Družba Ilva ter njeni glavni delničarji in nekdanje vodstvo so bili v Italiji obtoženi zaradi domnevne okoljske katastrofe ⁽⁸⁾. Družba Ilva je tudi v središču postopka za ugotavljanje kršitev, ki ga je Komisija uvedla zoper Italijo ⁽⁹⁾. Komisija je po dveh uradnih opominih ⁽¹⁰⁾ 16. oktobra 2014 Italiji poslala svoje obrazloženo mnenje (v nadaljnjem besedilu: obrazloženo mnenje) zaradi kršitve Direktive 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹¹⁾ ter Direktive 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾, v katerih so določena pravila za države članice za izdajo okoljskih dovoljenj za industrijske obrate.
- (12) Sredi tega okoljskega škandala so morali nekdanji vodilni odstopiti od vodenja družbe, junija 2013 pa jih je nadomestil izredni upravitelj, ki ga je imenovala vlada ⁽¹³⁾. Naloga izrednega upravitelja je bila zagotoviti nadaljevanje industrijske dejavnosti, ob tem pa uporabiti sredstva družbe za kritje stroškov škode za zdravje ljudi in okolje, ki jo je družba Ilva povzročila v preteklosti s kršitvami okoljskega dovoljenja. V tem okviru je svet ministrov 14. marca 2014 odobril „okoljski načrt“, katerega cilj je bil preprečiti onesnaževanje in nadgraditi obrat v skladu z okoljskim dovoljenjem ⁽¹⁴⁾. V skladu s tem načrtom so leta 2014 skupni stroški naložb, potrebnih za prilagoditev obrata v Tarantu zahtevam okoljskega dovoljenja, znašali [...] EUR.
- (13) Italijanska vlada je 5. januarja 2015 glede na vse slabši finančni položaj družbe Ilva sprejela zakonski odlok št. 1/2015, s katerim je za družbo Ilva uvedla *ad hoc* postopek zaradi insolventnosti. Ta *ad hoc* postopek je bil oblikovan po vzorcu tako imenovanega Marzanovega zakona, posebnega zakona o insolventnosti, s katerim je urejena izredna uprava velikih podjetij v težavah, ki so jim zaupane temeljne javne storitve. Posledično je sodišče

⁽³⁾ UL C 209, 23.7.2013, str. 1.

(*) [...] zaupen podatek.

⁽⁴⁾ Ocene proizvodne zmogljivosti družbe Ilva in združenja Eurofer.

⁽⁵⁾ Glede na predstavitev, ki so jo imeli izredni upravitelji družbe Ilva pred italijansko poslansko zbornico 10. januarja 2017: <http://www.gruppoilva.com/it/media/media/comunicazioni-dei-commissari>.

⁽⁶⁾ Glede na notranje podatke družbe Ilva za leto 2015.

⁽⁷⁾ Glej http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1151_en.htm.

⁽⁸⁾ Kazenski postopek št. 938/2010 R.G.

⁽⁹⁾ Postopek za ugotavljanje kršitev št. 2013/2177.

⁽¹⁰⁾ Septembra 2013 in aprila 2014.

⁽¹¹⁾ Direktiva 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. januarja 2008 o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja (UL L 24, 29.1.2008, str. 8).

⁽¹²⁾ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

⁽¹³⁾ Na podlagi zakonskega odloka št. 61/2013 z dne 4. junija 2013, ki je bil 3. avgusta 2013 preoblikovan v zakon št. 89/2013. Zakon št. 89/2013 je bil nato spremenjen 10. decembra 2013 s členom 7 zakonskega odloka št. 136/2013, ki je bil 6. februarja 2014 preoblikovan v zakon št. 6/2014.

⁽¹⁴⁾ Glej Uradni list št. 105 z dne 8. maja 2014, na voljo na spletnem naslovu: <http://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2014/05/08/14A03637/sg>.

v Milanu družbo Ilva 30. januarja 2015 razglasilo za insolventno ⁽¹⁵⁾. Skupni dolg, naveden v izjavi o insolventnosti, je znašal 2,9 milijarde EUR. Vlada je za upravljanje družbe imenovala tri izredne upravitelje. Zakonski odlok št. 1/2015 bil 3. marca 2015 s spremembami preoblikovan v zakon št. 20/2015 ⁽¹⁶⁾.

- (14) Italijanski organi so 4. decembra 2015 Komisijo obvestili, da je bil istega dne sprejet zakonski odlok št. 191/2015 z naslovom „Disposizioni urgenti per la cessione a terzi dei complessi aziendali del Gruppo Ilva“. Zakonski odlok je bil 1. februarja 2016 s spremembami preoblikovan v zakon št. 13/2016 ⁽¹⁷⁾. Člen 1 določa prodajo premoženja družbe Ilva na podlagi preglednega in nediskriminacijskega javnega postopka do 30. junija 2016, da se zagotovi prekinitev v odnosu do prejšnje družbe. Izredni upravitelji družbe Ilva so 5. januarja 2016 objavili poziv za izkaz interesa v zvezi s prenosom poslovnih enot v lasti družbe Ilva in drugih družb iste skupine. V predhodno fazo dolžne skrbnosti je bilo sprejetih 25 zainteresiranih strani, nato so bili oblikovani konzorciji vlagateljev za predložitev uradnih ponudb do 30. junija 2016. 30. junija 2016 sta bila v končno fazo razpisnega postopka sprejeta dva ponudnika: (i) konzorcij, ki ga je vodila svetovna jeklarska družba ArcelorMittal, katerega člana sta tudi italijanski proizvajalec jekla Marcegaglia in banka Intesa Sanpaolo (v nadaljnjem besedilu: konzorcij AM), in (b) tako imenovani konzorcij Acciaitalia (v nadaljnjem besedilu: konzorcij Acciaitalia), katerega člani so med drugim italijanski proizvajalec jekla Arvedi, indijska jeklarska družba Jindal Steel in državna investicijska banka Cassa Depositi e Prestiti (v nadaljnjem besedilu: banka CDP).
- (15) V prodajnem postopku so nastale nekatere zamude. Ob koncu postopka, tj. 26. maja 2017, so upravitelji družbe Ilva priporočili, naj se premoženje družbe Ilva proda konzorciju AM, ki je ponudil ceno v višini 1,8 milijarde EUR ⁽¹⁸⁾. To priporočilo je upošteval minister za gospodarski razvoj, ki je 5. junija 2017 izdal dokončno odločbo o prodaji konzorciju AM ⁽¹⁹⁾. Zaključek transakcije je odložen, dokler Komisija ne odobri koncentracije. V zvezi s tem je konzorcij AM 21. septembra 2017 o transakciji obvestil Komisijo, ki se je 8. novembra 2017 odločila, da bo uvedla poglobljeno preiskavo ⁽²⁰⁾.

2.2 Ukrepi, ki so predmet ocene

- (16) Italijanski organi so sprejeli in spremenili različne ukrepe za podporo družbi Ilva. Ta sklep se nanaša na pet ukrepov, ki so bili predmet sklepov o začetku in razširitvi postopka:
- (a) ukrep 1: prenos premoženja, zaseženega v kazenskem postopku zoper prejšnje lastnike družbe Ilva;
 - (b) ukrep 2: zakon o posojilih z največjo prednostjo pri poplačilu, uporabljen za zasebno posojilo v višini 250 milijonov EUR;
 - (c) ukrep 3: državno poroštvo za posojilo v višini 400 milijonov EUR;
 - (d) ukrep 4: sporazum o poravnavi z družbo Fintecna;
 - (e) ukrep 5: državno posojilo v višini 300 milijonov EUR.

2.2.1 Ukrep 1: prenos premoženja, zaseženega v kazenskem postopku zoper prejšnje lastnike družbe Ilva

- (17) Nekateri člani družine Riva, prej vključeni v upravljanje družbe Ilva, so bili pred italijanskimi sodišči obtoženi različnih kaznivih dejanj goljufije. Nacionalni sodnik je maja 2013 odredil preventivni zaseg (*sequestro preventivo*) likvidnih sredstev v višini [...] EUR, ki so bila v lasti družine Riva (v nadaljnjem besedilu: premoženje družine Riva), do zaključka kazenskega postopka zoper člane družine.

⁽¹⁵⁾ http://www.gruppoilva.com/sites/ilvacorp/files/document_attachments/acq_res.pdf.

⁽¹⁶⁾ Besedilo zakonskega odloka, kakor je bil preoblikovan v zakon, je na voljo na spletnem naslovu: <http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2015-01-05;1!vig>.

⁽¹⁷⁾ Besedilo zakonskega odloka, kakor je bil preoblikovan v zakon, je na voljo na spletnem naslovu: <http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2015-12-04;191!vig>.

⁽¹⁸⁾ <http://www.gruppoilva.com/it/press-release/2017-05-26/comunicato-stampa>.

⁽¹⁹⁾ <http://www.sviluppoeconomico.gov.it/index.php/it/194-comunicati-stampa/2036649-calenda-firma-il-decreto-di-aggiudicazione-del-complesso-industriale-del-gruppo-ilva-ad-am-investco-italy>.

⁽²⁰⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-4485_en.htm.

- (18) V skladu s splošnim kazenskim procesnim pravom v Italiji je treba premoženje, zaseženo v okviru kazenskega postopka, prenesti na tako imenovani pravosodni sklad (*Fondo Unico di Giustizia*), tj. sklad italijanskega ministrstva za pravosodje, ki do zaključka kazenskega postopka opravlja vlogo „skrbnika“ (*custode ex lege*) premoženja. Sklad upravlja družba Equitalia Giustizia S.p.A. (v nadaljnjem besedilu: Equitalia) ⁽²¹⁾. V skladu s pooblastilom družbe Equitalia za vlaganje se lahko likvidna sredstva, ki jih ima sklad *Fondo Unico di Giustizia*, položijo samo na tekoče račune, ki so dovolj trdni in zanesljivi, ali vložijo v italijanske državne obveznice ⁽²²⁾. Zaseženi zneski med celotnim sodnim postopkom še naprej pripadajo prvotnim lastnikom, ki pa z njimi ne morejo razpolagati.
- (19) V primeru premoženja družine Riva je bila s členom 3(1) zakonskega odloka št. 1/2015 uvedena *ad hoc* določba, na podlagi katere se je lahko zadevno premoženje na družbo Ilva preneslo pred koncem kazenskega postopka ⁽²³⁾. V skladu s to določbo je moral biti prenos izveden pod določenimi pogoji. Družba Ilva naj bi najprej izdala obveznice v vrednosti premoženja družine Riva. *Fondo Unico di Giustizia* naj bi nato uporabil premoženje družine Riva pod svojim skrbništvom, da bi vpisal te obveznice. Obveznice družbe Ilva naj bi nato nadomestile premoženje družine Riva na računih *Fondo Unico di Giustizia* kot zavarovanje s premoženjem v okviru tekočega kazenskega postopka. V istem zakonskem odloku je bilo določeno, da mora biti denar, ki ga po tem prenosu prejme družba Ilva, namenjen izvajanju njenega okoljskega načrta.
- (20) Nacionalno sodišče je 11. maja 2015 s sodnim sklepom (*Decreto di Trasferimento*) odredilo prenos premoženja družine Riva. Vendar pa prenosa na *Fondo Unico di Giustizia* ni bilo mogoče izvesti, ker je družina Riva svoje premoženje hranila na bančnih računih zunaj Italije ⁽²⁴⁾, tuja sodišča, pristojna za te račune, pa so prenos premoženja v Italijo vztrajno zavračala ⁽²⁵⁾.
- (21) Položaj je bil rešen decembra 2016, ko sta družina Riva in družba Ilva dosegli sporazum o poravnavi, v okviru katerega so člani družine Riva privolili, da se premoženje družine Riva, ki ga hranijo na tujih bančnih računih, dokončno da na voljo družbi Ilva v pravni obliki, določeni s členom 3(1) zakonskega odloka št. 1/2015. [...]. Po navedbah italijanskih organov bi lahko odškodninski zahtevki družbe Ilva zoper družino Riva znašali približno [...] EUR. Poleg zneska v višini 1,1 milijarde EUR, ki je bil zasežen in v skladu z zakonom namenjen izvajanju okoljskega načrta, je družina Riva privolila tudi, da se družbi Ilva da na voljo dodaten znesek v višini 145 milijonov EUR za podporo njenemu tekočemu poslovanju. Po tem sporazumu o poravnavi je bilo premoženje družine Riva vrnjeno v Italijo ⁽²⁶⁾ in preneseno na *Fondo Unico di Giustizia*, ki je 13. in 22. junija 2017 vpisal za skupaj [...] EUR novih obveznic družbe Ilva.

2.2.2 Ukrep 2: zakon o posojilih z največjo prednostjo pri poplačilu

- (22) Po navedbah tiska se je družba Ilva maja 2014 spopadala s težavami pri izplačevanju plač in plačevanju dobaviteljev ⁽²⁷⁾. Mediji so poročali, da banke očitno niso naklonjene odobritvi premostitvenega posojila za kritje likvidnostnih potreb družbe ⁽²⁸⁾. Prav tako se zdi, da so se italijanski organi (zlasti predstavniki ministrstva za gospodarski razvoj in regionalni organi Apulije) skozi vse leto 2014 intenzivno udeleževali sestankov in razprav s finančnimi institucijami glede odobritve takega posojila ⁽²⁹⁾.

⁽²¹⁾ V skladu s členom 2(4) zakonskega odloka št. 143/2008.

⁽²²⁾ V zvezi s tem glej http://www.giustizia.it/giustizia/it/mg_2_9_1.wp.

⁽²³⁾ Pravna podlaga je bila najprej določena v členu 1(11d) zakonskega odloka št. 61/2013, ki je bil spremenjen decembra 2013, avgusta 2014 in nazadnje marca 2015.

⁽²⁴⁾ [...]

⁽²⁵⁾ Glej <http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2015-11-24/ilva-giudici-svizzeri-no-rientro-italia-12-miliardi-riva-171441.shtml> in <http://www.repubblica.it/economia/finanza/2015/11/24/news/ilva annullato il sequestro da un miliardo in svizzera-128062132/>.

⁽²⁶⁾ Glej <http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2017-05-24/ilva-firmata-transazione-il-rientro-fondi-svizzera-131344.shtml>.

⁽²⁷⁾ Glej <http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2014-05-12/ilva-taranto-stipendi-salvi-ma-resta-crisi-finanziaria-123429.shtml?uuid=ABUglaHB>.

⁽²⁸⁾ Glej http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2014-07-03/ilva-aggrappata-prestito-ponte-063934_PRV.shtml?uuid=ABpE6DXB&fromSearch.

⁽²⁹⁾ Glej „L'incontro di ieri a Palazzo Chigi tra rappresentanti degli istituti di credito e Governo – il sottosegretario alla presidenza, Graziano Del Rio, il ministro e il vice ministro dello Sviluppo economico, rispettivamente Federica Guidi e Claudio De Vincenti – non ha portato i segnali che l'azienda attende in modo da attenuare la propria crisi finanziaria“, kot poroča <http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2014-05-14/ilva-nessuna-concessione-un-prestito-ponte-132300.shtml?uuid=ABPqs9HB>. Glej tudi članek iz maja 2014: <http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2014-05-12/ilva-taranto-stipendi-salvi-ma-resta-crisi-finanziaria-123429.shtml?uuid=ABUglaHB>: „L'Ilva ha avanzato la richiesta ed ha avviato la trattativa con le banche che viene seguita anche dal Governo.“

- (23) Italija je 11. avgusta 2014 spremenila člen 12(5) zakonskega odloka št. 101/2013, s čimer je posojila, odobrena podjetjem nacionalnega strateškega interesa pod izredno upravo zaradi izvajanja načrtov sanacije okolja in zdravja, izjemoma opredelila kot posojila z največjo prednostjo pri poplačilu ⁽³⁰⁾. Posojila z največjo prednostjo pri poplačilu uživajo privilegij prednostnega poplačila iz stečajne mase insolventnega podjetja s prednostjo pred drugimi posojili in obveznostmi do upnikov podjetja. Položaj družbe Ilva je ustrezal opredelitvi iz zakona in tako je bilo torej mogoče posojila družbi Ilva opredeliti kot posojila z največjo prednostjo pri poplačilu ⁽³¹⁾.
- (24) En mesec po tej spremembi zakona so 11. septembra 2014 tri zasebne banke privolile, da bodo družbi Ilva odobrile posojilo v višini 250 milijonov EUR ⁽³²⁾. Družba Ilva posojila ob zapadlosti 28. februarja 2015 ni vrnila.

2.2.3 Ukrep 3: državno poroštvo za posojilo v višini 400 milijonov EUR

- (25) S členom 3(1b) zakonskega odloka št. 1/2015 je bilo družbi Ilva omogočeno, da se z zainteresiranimi bankami dogovori o posojilu z največjo prednostjo pri poplačilu v višini 400 milijonov EUR, kitem z državnim poroštvom. Posojilo naj bi se uporabilo za izvajanje okoljskega načrta družbe Ilva ⁽³³⁾.
- (26) Minister za gospodarstvo in finance je 30. aprila 2015 z uredbo izdal državno poroštvo z letno premijo v višini 3,12 %.
- (27) Po izdaji državnega poroštva so 27. maja 2015 tri finančne institucije privolile, da družbi Ilva odobrijo posojilo v višini 400 milijonov EUR, razčlenjeno na naslednji način: 330 milijonov EUR od banke CDP, 50 milijonov EUR od banke Intesa Sanpaolo in 20 milijonov EUR od banke Banco Popolare. Intesa Sanpaolo in Banco Popolare sta isti zasebni banki, ki sta sodelovali v ukrepu 2.
- (28) Posojilo v višini 400 milijonov EUR je bilo izplačano v štirih zaporednih obrokih v višini 100 milijonov EUR, in sicer 10. junija, 9. oktobra, 10. decembra in 28. decembra 2015. Posojilo se obrestuje po letni obrestni meri 6-mesečni Euribor + [...], ki se plačuje za polletje, vrniti pa ga je treba [...] po izplačilu z začetnim [...] obdobjem mirovanja.

2.2.4 Ukrep 4: sporazum o poravnavi z družbo Fintecna

- (29) Državni inštitut IRI je med privatizacijo družbe Ilva leta 1995 na podlagi člena 17.7 pogodbe o privatizaciji privolil, da bo jamčil za prihodnje odškodninske zahteve zaradi okoljske škode, ki je nastala pred privatizacijo, in sicer v višini do [...] LIT z obrestmi (tj. približno [...] EUR v tistem času in [...] EUR brez obresti ali [...] EUR, vključno z obrestmi, na dan 31. decembra 2014). S pogodbo o privatizaciji je bil končni rok za količinsko opredelitev take okoljske škode določen na 31. december 1996. Inštitut IRI je 16. aprila 1996 sprožil arbitražni postopek v zvezi s prodajno ceno. Postopek se je končal leta 2000 brez rešitve spora glede okoljske odgovornosti. Družba Ilva je 6. maja 1996 začela vzporedni arbitražni postopek glede okoljske odgovornosti, ki pa ni bil končan.
- (30) Leta 2002 je družba Fintecna, ki je v državni lasti, postala pravni naslednik inštituta IRI. Od leta 2012 je družba Fintecna v 100-odstotni lasti banke CDP, ki je v 100-odstotni lasti države. Računovodske izkaze in upravljanje sredstev družbe Fintecna preverja sodnik, ki ga imenuje italijansko računsko sodišče, ki se v skladu s členoma 7 in 12 zakona št. 259/1958 udeležuje sej upravnega in nadzornega organa.
- (31) V okviru prehoda z inštituta IRI na družbo Fintecno leta 2002 se je vodstvo nekdanjega inštituta IRI odločilo, da bo dalo na stran znesek v višini [...] EUR, ki ustreza oceni okoljske škode, nastale zaradi družbe Ilva.
- (32) Družbi Ilva in Fintecna sta 12. junija 2008 podpisali zapisnik sestanka (*verbale di incontro*), v katerem sta se strinjali, da so glavna okoljska vprašanja povezana z obratom v Tarantu. V tem okviru sta se dogovorili, da se bodo lahko stroški med njima razdelili šele, ko bodo določeni. Medtem je ministrstvo za okolje skupaj z drugimi javnimi organi z osnutkom sporazuma z dne 3. decembra 2008 predvidelo poravnavo na podlagi ocen stroškov za sanacijo podtalnice in okoljsko škodo. Pri tej količinski opredelitvi je bila izrecno izključena odškodnina tretjim osebam za škodo, povzročeno zaradi onesnaževanja zraka.

⁽³⁰⁾ Člen 22c zakona št. 116/2014, s katerim je bil spremenjen in v zakon preoblikovan zakonski odlok št. 91/2014 z dne 24. junija 2014.

⁽³¹⁾ Na podlagi člena 1(1) zakonskega odloka št. 61/2013 v povezavi s členom 1 zakonskega odloka št. 207/2012 z dne 3. decembra 2012, ki je bil 24. decembra 2012 z zakonom št. 231/2012 preoblikovan v zakon.

⁽³²⁾ Intesa Sanpaolo S.p.A., Unicredit S.p.A. in Banco Popolare Società Cooperativa.

⁽³³⁾ „L'organo commissariale di ILVA S.p.A. al fine della realizzazione degli investimenti necessari al risanamento ambientale, nonché di quelli destinati ad interventi a favore di ricerca, sviluppo e innovazione, formazione e occupazione, nel rispetto della normativa dell'Unione europea in materia, è autorizzato a contrarre finanziamenti per un ammontare complessivo fino a 400 milioni di euro, assistiti dalla garanzia dello Stato. Il predetto finanziamento è rimborsato dall'organo commissariale in prededuzione rispetto agli altri debiti [...]“

- (33) Družba Ilva je družbi Fintecna poslala več opominov, nazadnje 2. maja 2011 in 10. junija 2013. Družba Fintecna je zanikala vsako odgovornost, zlasti glede škode, povzročene tretjim osebam zaradi onesnaževanja zraka.
- (34) Pristojne službe družbe Fintecna so med pripravo računovodskih izkazov za leto 2011 škodo, nastalo zaradi družbe Ilva, ocenile na [...] EUR, popravljeno na [...] EUR v letu 2014.
- (35) Minister za okolje je 19. decembra 2013 sprejel ministrski akt (*provvedimento*) zoper družbo Fintecna z odredbo, naj odstrani odpadke na zemljišču v lasti družbe Ilva. Zoper ministrski akt je bila vložena pritožba pri regionalnem upravnem sodišču (*Tribunale Amministrativo Regionale*) Apulije. Ministrski akt je bil iz postopkovnih razlogov razveljavljen 14. novembra 2014. Vendar je sodišče v bistvu ugotovilo, da se je onesnaževanje zagotovo začelo pred letom 1995, zato je bila zanj odgovorna družba Fintecna.
- (36) S členom 3(5) zakonskega odloka št. 1/2015 je bil izredni upravitelj družbe Ilva pooblaščen, da v 60 dneh od začetka veljavnosti zakonskega odloka št. 1/2015 poravnava spor z družbo Fintecna glede okoljske škode iz člena 17.7 pogodbe o privatizaciji iz leta 1995. V istem členu je bil znesek poravnave določen na 156 milijonov EUR ter pojasnjeno, da mora biti taka poravnava dokončna in nepreklicna ⁽³⁴⁾.
- (37) Družba Fintecna je 12. januarja 2015 najela neodvisnega pravnega svetovalca, da bi ji pomagal pri pogajanjih o sporazumu o poravnavi z družbo Ilva. Ta strokovnjak je svoje pravno mnenje podal 3. marca 2015 in v njem potrdil, da je poravnava spora s plačilom v višini 156 milijonov EUR v okviru najvišje meje, določene v pogodbi o privatizaciji, in tudi pod lastnimi ocenami družbe Fintecna.
- (38) Družba Fintecna je drugega pravnega svetovalca zaprosila za mnenje glede (i) vseh prejšnjih plačil, že nakazanih družbi Ilva v okviru prejšnjega arbitražnega postopka, in (ii) začetnega datuma za izračun obresti na zajamčeni znesek. To mnenje je bilo izdano 16. februarja 2015. Glede na to mnenje (i) družba Fintecna v okviru prejšnjih arbitražnih postopkov v zvezi z uporabo člena 17.7 pogodbe o privatizaciji družbi Ilva ni nakazala nobenih plačil in (ii) obresti bi bilo treba izračunati od leta 1996.
- (39) Potem ko je bil zakonski odlok št. 1/2015 4. marca 2015 preoblikovan v zakon, se je upravni odbor družbe Fintecna odločil za poravnavo spora, pri čemer je upošteval mnenji obeh pravnih svetovalcev. Upravni odbor je poudaril dokončno naravo poravnave tudi v zvezi s tretjimi osebami (npr. v zvezi z upniki družbe Ilva v primeru stečaja in drugih morebitnih okoljskih zahtevkov zoper družbo Fintecna) in dejstvo, da je največja izpostavljenost, ki izhaja iz pogodbe o privatizaciji, ustrezala [...] EUR brez obresti ali [...] EUR, vključno z obrestmi. Upravni odbor je v odločitvi upošteval ugodno mnenje delničarja družbe Fintecna, tj. banke CDP, v skladu s točko 8.3.2 pravilnika o opravljanju nadzorne dejavnosti v skupini CDP (*Regolamento per l'esercizio dell'attività di direzione e coordinamento sulle società partecipate del gruppo CDP*).
- (40) Družba Fintecna je torej spor z družbo Ilva poravnala 5. marca 2015. 6. marca 2015 je bilo na družbo Ilva prenesenih 156 milijonov EUR.
- (41) V skladu s skupnim sporočilom za javnost, ki sta ga 11. marca 2015 objavili banka CDP in družba Fintecna, je bila transakcija izvedena „v skladu s členom 3(5) zakonskega odloka št. 1 z dne 5. januarja 2015, kot je bil s spremembami preoblikovan v zakon št. 20 z dne 4. marca 2015 (zakonski odlok Ilva)“ ⁽³⁵⁾.

2.2.5 Ukrep 5: državno posojilo v višini 300 milijonov EUR

- (42) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 14, so italijanski organi 4. decembra 2015 Komisijo obvestili o tem, da je bil istega dne sprejet zakonski odlok št. 191/2015. Poleg določb o prodaji sredstev družbe Ilva je bilo s členom 1(3)

⁽³⁴⁾ „Allo scopo di definire tempestivamente le pendenze tuttora aperte, il commissario straordinario, entro sessanta giorni dell'entrata in vigore del presente decreto, è autorizzato a sottoscrivere con FINTECNA S.p.A., in qualità di avente causa dell'IRI, un atto convenzionale di liquidazione dell'obbligazione contenuta nell'articolo 17.7 del contratto di cessione dell'ILVA Laminati Piani (oggi ILVA S.p.A.). La liquidazione è determinata nell'importo di 156.000.000 di euro, ha carattere definitivo, non è soggetta ad azione revocatoria e preclude ogni azione concernente il danno ambientale generatosi, relativamente agli stabilimenti produttivi ceduti dall'IRI in sede di privatizzazione dell'ILVA Laminati Piani (oggi ILVA S.p.A.), antecedentemente al 16 marzo 1995. Le somme rinvenienti di detta operazione affluiscono nella contabilità ordinaria del Commissario straordinario.“

⁽³⁵⁾ Sporočilo za javnost je na voljo na spletnem naslovu: http://www.cdp.it/static/upload/com/0000/comunicato-n.-12-del-11-03-2015_fintecna-ilva.pdf.

navedenega zakonskega odloka državi dovoljeno, da družbi Ilva z ministrsko odredbo odobri posojilo v višini 300 milijonov EUR z letno obrestno mero 6-mesečni Euribor plus 300 bazičnih točk, da bi krila nujne likvidnostne potrebe družbe Ilva. V skladu z zakonskim odlokom bi moral kupec sredstev družbe Ilva posojilo odplačati 60 dni po tem, ko pristojno nacionalno sodišče razglasi prenehanje dejavnosti družbe Ilva v skladu s členom 73 zakonskega odloka št. 270/99 po dokončni odprodaji sredstev družbe.

- (43) Ministrska odredba za odobritev posojila družbi Ilva je bila sprejeta 15. decembra 2015, znesek pa je bil izplačan 23. decembra 2015. V njej je bilo pojasnjeno, da je posojilo odobreno izredni upravi družbe Ilva.
- (44) Italijanska vlada je 9. junija 2016 sprejela zakonski odlok št. 98/2016, ki spreminja zakonski odlok št. 191/2015. V skladu s členom 1(1)(a) zakonskega odloka je bila obveznost odplačila 300 milijonov EUR prenesena s kupca sredstev družbe Ilva na samo družbo Ilva. Zakonski odlok je bil 1. avgusta 2016 s spremembami preoblikovan v zakon št. 151/2016 ⁽³⁶⁾.
- (45) Italijanska vlada je 29. decembra 2016 sprejela zakonski odlok št. 243/2016, ki je bil 27. februarja 2017 s spremembami preoblikovan v zakon št. 18/2017 ⁽³⁷⁾. S členom 1(1)(b) zakonskega odloka je bilo trajanje izredne uprave družbe Ilva podaljšano po datumu dokončanja prenosa sredstev, da bi se tako izrednim upraviteljem družbe Ilva omogočilo, da opredelijo in izvedejo nadaljnje sanacijske ukrepe na območjih, ki jih kupec ni prevzel. Posledično je bilo sprejetje sklepa o prenehanju dejavnosti družbe Ilva v skladu s členom 73 zakonodajnega odloka št. 270/99 preloženo na prihodnji datum popolnega dokončanja zgoraj navedenih sanacijskih dejavnosti. Vendar pa je bil datum odplačila posojila, da bi se izognili sočasni preložitvi končnega datuma odplačila posojila v višini 300 milijonov EUR, s členom 1(1)(a) zakonskega odloka spremenjen na 60 dni po dokončni odprodaji sredstev družbe Ilva, s čimer je bila prekinjena njegova povezava s sklepom o prenehanju dejavnosti družbe Ilva.

2.3 Razlogi za začetek formalnega postopka preiskave

- (46) Komisija je po predhodni preiskavi iz uvodne izjave 1 izrazila pomisleke glede skladnosti ukrepov podpore s pravili Unije o državni pomoči. Predhodno stališče Komisije je bilo, da se zdi, da ukrepi pomenijo državno pomoč in da ni razlogov, na podlagi katerih bi bilo mogoče to pomoč razglasiti za združljivo z notranjim trgom.

2.3.1 Izpolnjevanje pogojev za državno pomoč

- (47) Komisija je v sklepu o začetku postopka predhodno menila, da so bili vsi ukrepi, ki so bili predmet poglobljene preiskave, potencialno sposobni izkrivljati konkurenco ter vplivati na trgovino med državami članicami zaradi prisotnosti konkurentov na trgih z jeklom, na katerih je dejavna družba Ilva, in ravni trgovine z izdelki iz jekla znotraj Unije, h katerim prispeva družba Ilva.
- (48) Predhodna ocena Komisije v zvezi z drugimi merili za državno pomoč (pripisljivost državi, državna sredstva, selektivnost in gospodarska prednost) je po posameznih ukrepih povzeta v oddelkih od 2.3.1.1 do 2.3.1.5.

2.3.1.1 Ukrep 1

- (49) Kar zadeva pripisljivost ukrepa 1 državi, je Komisija v sklepu o začetku postopka predhodno ugotovila, da je odločitev o prenosu premoženja družine Riva na družbo Ilva z vpisom obveznic mogoče pripisati italijanski vladi, ki je to določbo vključila v zakonski odlok št. 1/2015. Komisija je tudi zavzela predhodno stališče, da *Fondo Unico di Giustizia*, ki to odločitev izvršuje (prek družbe Equitalia), deluje na podlagi navodil sodnega organa, ki je organ zadevne države in ga torej zavezuje dolžnost lojalnega sodelovanja ⁽³⁸⁾.

⁽³⁶⁾ Besedilo zakonskega odloka, kakor je bil preoblikovan v zakon, je na voljo na spletnem naslovu: <http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2016-06-09:98!vig>.

⁽³⁷⁾ Besedilo zakonskega odloka, kakor je bil preoblikovan v zakon, je na voljo na spletnem naslovu: <http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2016-12-29:243!vig>.

⁽³⁸⁾ Sodba Sodišča z dne 11. septembra 2014, Komisija/Nemčija, C-527/12, ECLI:EU:C:2014:2193, točka 56. Glej tudi sodbo Sodišča z dne 18. julija 2007, Ministero dell'Industria, del Commercio e dell'Artigianato/Lucchini SpA, C-119/05, ECLI:EU:C:2007:434, točka 59.

- (50) Komisija je na podlagi dejstev, ugotovljenih v času sklepa o začetku postopka, predhodno menila, da ukrep 1 vključuje državna sredstva, ker je treba za premoženje družine Riva šteti, da je, ko je pod skrbništvom *Fondo Unico di Giustizia*, pod nadzorom države. Poleg tega Komisija ni mogla izključiti, da se je država (prek *Fondo Unico di Giustizia*) odpovedala mogočim prihodkom, ko se je odločila za naložbo premoženja družine Riva v rizične obveznice družbe Ilva brez ustreznega plačila, namesto da bi si prizadevala za varen donos z bančnimi depoziti ali državnimi obveznicami.
- (51) V skladu s sklepom Komisije o začetku postopka izhaja dodelitev selektivne gospodarske prednosti iz dejstva, da je premoženje družine Riva na podlagi *ad hoc* odstopanja od običajnega kazenskega postopka družbi Ilva dano na voljo pred koncem kazenskega postopka, s čimer je družbi zagotovljena likvidnost v zameno za obveznice z neznano stopnjo donosa, ki ni nujno usklajena s tržnimi vrednostmi.

2.3.1.2 Ukrep 2

- (52) Komisija je kljub dejstvu, da so posojilo v višini 250 milijonov EUR odobrile zasebne banke, predhodno menila, da je ukrep mogoče pripisati državi glede na zaporedje dogodkov, tj. spremembo zakonskega odloka št. 101/2013 in sodelovanje države pri pogajanjih družbe Ilva z bankami, ki so nazadnje privedla do odobritve posojila.
- (53) Predhodno stališče Komisije je bilo, da bi, če so med glavnimi upniki družbe Ilva država ali drugi javni organi, ukrep 2 z odobritvijo večje prednosti odplačila novoizdanemu posojilu v višini 250 milijonov EUR, dejansko pomenil oprostitev plačila javnih dolgov ⁽³⁹⁾. V takem primeru bi ukrep 2 vključeval državna sredstva.
- (54) Po mnenju Komisije je bil ukrep kljub splošnemu besedilu spremenjenega zakona takrat uporabljen le za družbo Ilva, zato je dejansko selektiven. Ker je bilo z ukrepom družbi Ilva omogočeno, da krije svoje likvidnostne potrebe, se zdi, da je bila z njim družbi Ilva dodeljena prednost, ki je pod običajnimi tržnimi pogoji ne bi mogla pridobiti. Zato je Komisija predhodno menila, da je z ukrepom družbi Ilva podeljena selektivna gospodarska prednost.

2.3.1.3 Ukrep 3

- (55) Ker je bilo državno poroštvo izdano z ministrsko odredbo v skladu z določbami zakonskega odloka, ki ga je sprejela vlada, je Komisija predhodno menila, da je ukrep 3 mogoče pripisati državi. Tveganje za državna sredstva je bilo mogoče izpeljati iz dejstva, da se državno poroštvo, če se uveljavlja, izplača iz državnega proračuna.
- (56) Kar zadeva prisotnost selektivne gospodarske prednosti, je Komisija izrazila dvome glede skladnosti državnega porošstva s trgovino. Prvič, ni bilo jasno, ali bi udeleženec na trgu privolil v dodelitev kakršnega koli porošstva družbi Ilva samo dva meseca po tem, ko ni izpolnila obveznosti v zvezi s prejšnjim posojilom. Drugič, Komisija je tudi ob predpostavki, da je družba Ilva lahko imela dostop do zunanjih virov financiranja in/ali zunanjih poroštev, dvomila o tem, da je premija, ki jo je uporabila italijanska država, ustrezno plačilo za kreditno tveganje, ki ga je prevzela država.

2.3.1.4 Ukrep 4

- (57) Komisija je na podlagi ustreznega sklopa kazalnikov, navedenih v sodni praksi Sodišča Evropske unije ⁽⁴⁰⁾, predhodno menila, da je ukrep 4, ki ga je izvedla družba Fintecna, mogoče pripisati italijanski državi. Kar zadeva izvor zadevnih sredstev, je Komisija navedla, da je mogoče družbo Fintecna opredeliti kot javno podjetje. Zato se njena sredstva štejejo za državna sredstva.
- (58) Kar zadeva prisotnost selektivne gospodarske prednosti, je Komisija ugotovila, da je bilo teoretično gledano omejeno poroštvo države za nadomestilo okoljske škode, odobreno v času, ko je bila družba v lasti države, preden je bila družba Ilva privatizirana in prodana družini Riva, tržna praksa in ni bilo sporno, vendar pa je izrazila dvome o znesku in časovnem okviru sporazuma o poravnavi ter se vprašala, ali bi udeleženec v tržnem gospodarstvu v primerljivem položaju ravnal podobno.

⁽³⁹⁾ Sodba Sodišča z dne 1. decembra 1998, *Ecotrade Srl/Altiforni e Ferriere di Servola SpA (AFS)*, C-200/97, ECLI:EU:C:1998:579, in sodba Sodišča z dne 17. junija 1999, *Industrie Aeronautiche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA/International Factors Italia SpA (Ifitalia), Dornier Luftfahrt GmbH in Ministero della Difesa*, C-295/97, ECLI:EU:C:1999:313.

⁽⁴⁰⁾ Sodba Sodišča z dne 16. maja 2002, *Francija/Komisija (Stardust)*, C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, točki 55 in 56. Glej tudi sklepne predloge generalnega pravobranilca F. G. Jacobsa v zadevi *Francija/Komisija (Stardust)*, C-482/99, ECLI:EU:C:2001:685, točke od 65 do 68.

2.3.1.5 Ukrep 5

- (59) Ker ukrep vključuje posojilo, ki sta ga iz sredstev italijanskega državnega proračuna odobrili ministrstvo za gospodarski razvoj ter ministrstvo za gospodarstvo in finance, je Komisija predhodno menila, da ga je mogoče pripisati državi in da vključuje državna sredstva.
- (60) Kar zadeva prisotnost selektivne gospodarske prednosti, se je Komisija vprašala, ali bi zasebni udeleženec na trgu privolil v posojilo družbi Ilva v višini 300 milijonov EUR pod enakimi pogoji kot Italija oziroma ali bi sploh privolil glede na finančne težave družbe Ilva.

2.3.2 Razlogi za združljivost

- (61) Ker Komisija ni ugotovila nobenih razlogov, na podlagi katerih bi bila državna pomoč v korist družbe Ilva združljiva z notranjim trgov, je Italijo pozvala, naj morebitne take razloge utemelji in Komisiji sporoči ustrezno pravno podlago, če obstaja.

2.3.3 Mogoča gospodarska kontinuiteta med družbo Ilva in novim subjektom, ki kupi njena sredstva

- (62) Komisija je v uvodni izjavi 107 sklepa o začetku postopka opozorila, da je v primeru gospodarske kontinuitete med prejemnikom pomoči, ki jo Komisija razglasi za nezdružljivo z notranjim trgov, in njegovim kupcem, slednji lahko pozvan, naj pomoč vrne.
- (63) Končni obseg prodaje se lahko še vedno spremeni, odvisno od izida tekočega pregleda koncentracije, navedenega v uvodni izjavi 15 zgoraj. Italija in organizacija Peacelink sta predložili svoja stališča o vprašanju gospodarske (dis)kontinuitete med sedanjo družbo Ilva in kupcem sredstev družbe Ilva, vendar bi bilo na tej stopnji pre zgodaj, da bi Komisija sprejela dokončno stališče, zato to vprašanje ni nadalje obravnavano v tem sklepu.

2.3.4 Nenasprotovanje nujnim ukrepom za varstvo okolja in zdravja

- (64) Komisija je v uvodni izjavi 114 sklepa o začetku postopka pojasnila, da glede na uradno priznane izredne razmere v zvezi z varstvom okolja in zdravja v Tarantu, opisane v uvodni izjavi 11, ne bo nasprotovala nobenim takojšnjim ukrepom, ki bi bili po mnenju italijanskih organov potrebni za varovanje zdravja državljanov. Zato uvedba formalnega postopka ni posegala v nobeno javno subvencioniranje stroškov del, potrebnih za sanacijo območja družbe Ilva in okoliških območij, če so taka dela nujno potrebna za odpravo obstoječega onesnaženja in zagotovitev javnega zdravja v mestu Taranto, dokler ni v skladu z zahtevanimi standardi, ki jih določa veljavna zakonodaja, opredeljen onesnaževalec.
- (65) V zvezi s tem je Komisija v uvodni izjavi 115 sklepa o začetku postopka navedla, da so italijanski organi sprejeli potrebne ukrepe za opredelitev onesnaževalca. Komisija je ob čakanju na izid sodnega postopka menila, da se je italijanska država upravičeno zavzela za zagotovitev, da do zdaj povzročeno onesnaženje ne bi škodovalo zdravju državljanov in okolju na območju mesta Taranto. Komisija je pojasnila, da bi moral onesnaževalec, če bi bil opredeljen v tekočem sodnem postopku, v skladu z veljavnimi pravili, s katerimi je vzpostavljeno ali se izvaja načelo „onesnaževalec plača“, vrniti zneske, ki jih je država že porabila za sanacijo, skupaj obrestmi.
- (66) Ker italijanski pravosodni organi izvajajo ustrezne ukrepe za opredelitev onesnaževalca in finančnih odgovornosti, ki izhajajo iz njegovih dejanj, ta sklep ne vpliva na finančne posledice glede razdelitve stroškov, nastalih za odpravo obstoječega onesnaževanja, med državo ali druge javne ali zasebne subjekte in onesnaževalca(-e) na podlagi načela „onesnaževalec plača“ iz člena 191(2) PDEU. Glede prihodnjih stroškov sanacije Komisija ugotavlja, da je 1,1 milijarde EUR sredstev, ki so jih prenesli sedanji delničarji družbe Ilva, po zakonu namenjenih izvajanju okoljskega načrta (uvodna izjava 21), poleg kakršnih koli nadaljnjih naložb za izboljšanje okoljske uspešnosti obrata v Tarantu, ki bi jih lahko izvedli morebitni prihodnji lastniki in upravljavci (glej uvodni izjavi 15 in 63).

3. PRIPOMBE ITALIJE

3.1 Splošne pripombe o namenu ukrepov

- (67) Po mnenju Italije so bili ukrepi italijanske vlade potrebni za zaščito javnih interesov in ne spadajo na področje uporabe člena 107 PDEU. Italija trdi, da se uvodni izjavi 114 in 115 sklepa o začetku postopka nanašata na položaje, opisane v Direktivi 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴¹⁾ ter členu 250 italijanskega okoljskega zakonika ⁽⁴²⁾, v skladu s katerim mora javna uprava nadaljevati potrebno delo za sanacijo okoljske škode, dokler ne bo opredeljen onesnaževalec. V skladu s temi zakonskimi določbami so bila torej z zakonskim odlokom št. 1/2015 in odlokom predsednika sveta ministrov (*Decreto del Presidente del Consiglio dei Ministri*) z dne 14. marca 2014 o sprejetju okoljskega načrta izrednim upraviteljem družbe Ilva podeljena javna pooblastila, da ukrepajo v imenu države za okoljsko sanacijo družbe Ilva.
- (68) V tem okviru bi bilo treba dela za sanacijo okolja v višini [...] EUR šteti za dopustna v skladu z uvodnima izjavama 114 in 115 sklepa o začetku postopka. Ta dela vključujejo:
- (a) sanacijska dela (sanacija voda in onesnaženih območij, ravnanje z odpadki, odstranjevanje azbesta) ter dela, vključena v obrazloženo mnenje Komisije ⁽⁴³⁾. Skupni znesek te kategorije je [...] EUR;
 - (b) dodatna dela, ki jih je Komisija zahtevala v obrazloženem mnenju za odpravo kršitev Direktive 2008/1/ES do 7. januarja 2014 in Direktive 2010/75/EU od istega dne. Skupni znesek te kategorije je [...] EUR.
- (69) Italijanski organi navajajo, da skupni znesek navedenih dopustnih del presega skupni znesek ukrepov 2, 3 in 4.
- (70) Italijanski organi prav tako poudarjajo, da je postopek Komisije v zvezi z državno pomočjo neločljivo povezan s postopkom za ugotavljanje kršitev, ki se izvaja vzporedno. V obrazloženem mnenju Komisije je priznано, da bi lahko težave, s katerimi se je družba Ilva srečevala pri iskanju finančnih sredstev, odložile izvajanje del, potrebnih za izpolnjevanje predpisov njenega okoljskega dovoljenja v Tarantu. V tem okviru je bila dodelitev javnih sredstev izrednim upraviteljem družbe Ilva način, ki so ga italijanski organi izbrali za izpolnjevanje obveznosti iz obrazloženega mnenja in izvedbo potrebnih del. Po mnenju italijanskih organov uvodni izjavi 114 in 115 sklepa o začetku postopka kažeta na to, da Komisija tovrstnim ukrepom ne bo nasprotovala.
- (71) Nazadnje, Italija poudarja socialno-ekonomski pomen obrata v Tarantu, v katerem je neposredno in posredno zaposlenih približno 24 % celotnega zaposlenega prebivalstva v pokrajini Taranto, kjer se je stopnja brezposelnosti povišala s 15,5 % leta 2013 na 18,5 % leta 2014.

3.2 Ukrep 1

3.2.1 Državna sredstva

- (72) Po mnenju italijanskih organov ukrep 1 ne vključuje državnih sredstev. Italijanski organi so prvi sklop utemeljitev predložili, preden je bil dosežen sporazum o poravnavi med družino Riva in družbo Ilva iz uvodne izjave 21 zgoraj. Navedene utemeljitve so predstavljene v uvodnih izjavah od 73 do 77. Po sporazumu o poravnavi so italijanski organi svoje pripombe dopolnili z dodatnimi utemeljitvami, da bi dokazali neobstoj državnih sredstev (glej uvodno izjavo 78).
- (73) Prvič, italijanski organi menijo, da je bila sodna praksa, navedena v sklepu o začetku postopka, zlasti sodba Doux Elevage ⁽⁴⁴⁾, oblikovana v popolnoma drugačnih okoliščinah. V zvezi s tem Italija navaja točki 208 in 209 sodbe Splošnega sodišča z dne 24. septembra 2015 v zadevi T-674/11, da bi poudarila, da se sredstva zasebnih strank

⁽⁴¹⁾ Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode (UL L 143, 30.4.2004, str. 56), člen 6(3) in člen 8(2).

⁽⁴²⁾ S členom 250 zakonodajnega odloka št. 152/2006 se izvaja člen 6(3) Direktive 2004/35/ES.

⁽⁴³⁾ Predpisi št. 4, 5, 6–16i, 40, 51, 58, 65, 67.

⁽⁴⁴⁾ Sodba Sodišča z dne 30. maja 2013, Doux Élevage SNC in Coopérative agricole UKL-ARREE/Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche, de la Ruralité et de l'Aménagement du territoire in Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF), C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, točka 35.

lahko štejejo za državna sredstva le, če: (i) so jih njihovi lastniki dali na voljo državi ali (ii) so se jim njihovi lastniki odpovedali in je njihovo upravljanje prevzela država na podlagi svojih suverenih pooblastil ⁽⁴⁵⁾. Ni mogoče šteti, da so sredstva pod javnim nadzorom in so torej državna sredstva v zgornjem smislu zgolj zato, ker je država tretji osebi z zakonodajnim aktom predpisala poseben način uporabe lastnih sredstev.

- (74) Po mnenju Italije navedeni pogoji niso izpolnjeni v primeru ukrepa 1, saj je 1,1 milijarde EUR pripadalo glavnim delničarjem in nekdanjemu vodstvu družbe Ilva. Z drugimi besedami, z zadevnim zakonom je bila zgolj naložena določena uporaba sredstev, ki so bila v lasti glavnih delničarjev in nekdanjega vodstva družbe Ilva in ne države.
- (75) Domnevno ukrep ne pomeni razlastitve v korist države. Šlo naj bi le za izvajanje splošnega pravnega pravila iz člena 2497 civilnega zakonika, ki določa odgovornost matične družbe do delničarjev in upnikov njenih hčerinskih družb v primeru nepravilnosti pri upravljanju (*responsabilità patrimoniale dell'impresa-holding*), kot je navedeno v sodni odločbi z dne 28. oktobra 2014, izdani v zvezi s to zadevo.
- (76) Poleg tega je *Fondo Unico di Giustizia* zgolj skrbnik (*custode ex lege*), ki mora upoštevati ustrezne zakonske določbe (npr. ministrsko odredbo z dne 30. julija 2009) in navedbe sodnega organa. Ne more prosto razpolagati z zneski, ki jih ima. Zadevni zneski bodo uporabljeni izključno za odpravo povzročene okoljske škode v skladu z načelom „onesnaževalec plača“.
- (77) Poleg tega prvotni lastniki zaseženega premoženja ne bodo izgubili lastniških pravic, saj bodo v primeru oprostitve prejeli obveznice in pravico do unovčenja ustrezne vrednosti skupaj z obrestmi.
- (78) Italijanski organi so po podpisu sporazuma o poravnavi iz uvodne izjave 21 predložili naslednje dodatne utemeljitve. Člani družine Riva so s sporazumom o poravnavi formalno izrazili svoje soglasje, da se zaseženi zneski (ki so jih še vedno imeli v Švici) dokončno dajo na voljo družbi Ilva, tudi v primeru oprostitve. Zato so bili zneski enkrat in za vselej prostovoljno preneseni z družine Riva na družbo Ilva, ne da bi *Fondo Unico di Giustizia* izvajal kakršen koli nadzor nad njimi.

3.2.2 Učinek na državni proračun

- (79) Po mnenju Italije je treba za ugotovitev obstoja državne pomoči dokazati dovolj neposredno povezavo med prednostjo, dodeljeno prejemniku, in zmanjšanjem državnega proračuna ali dovolj konkretnim gospodarskim tveganjem za bremenitev tega proračuna ⁽⁴⁶⁾. V tem pogledu je trditev Komisije v sklepu o začetku postopka, da se je država z vložitvijo zaseženih zneskov v obveznice družbe Ilva in ne v državne obveznice morda odpovedala mogočim prihodkom, popolnoma hipotetična in neutemeljena.
- (80) Prvič, ni razloga za domnevo, da bi bili v obratnem scenariju zaseženi zneski naloženi v državne obveznice in ne bi bili preprosto položeni na bančni račun *Fondo Unico di Giustizia*.
- (81) Drugič, Komisija ni dokazala dovolj neposredne povezave med odločitvijo, da se zaseženi zneski ne vložijo v državne obveznice, in morebitnim negativnim učinkom na državni proračun.
- (82) Italijanski organi torej ugotavljajo, da ukrep 1 nima negativnega učinka na državni proračun. Nasprotno, nanj lahko vpliva pozitivno.

3.2.3 Selektivna prednost

- (83) Italija tudi trdi, da družbi Ilva ni bila dodeljena nikakršna selektivna prednost.

⁽⁴⁵⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 24. septembra 2015, TV2/Danmark/Komisija, T-674/11, ECLI:EU:T:2015:684.

⁽⁴⁶⁾ Sodba Sodišča z dne 14. januarja 2015, The Queen, na predlog Eventech Ltd/Parking Adjudicator, C-518/13, ECLI:EU:C:2015:9, točka 34.

- (84) Zadevni zneski naj bi bili položeni na ločen račun ter namenjeni okoljskemu načrtu in delom, predpisanim v obrazloženem mnenju. Ukrep je torej omejen na upoštevanje načela „onesnaževalec plača“ z doseganjem ustreznega ravnotežja med ustavno pomembnimi interesi na področju varovanja zdravja, zaposlovanja in okolja. Cilj ukrepa je namreč: (i) olajšati izredno upravo družbe Ilva, tako da se ji dajo na voljo potrebna sredstva za izvedbo del, ki jih je Komisija Italiji naložila v obrazloženem mnenju, in (ii) zaščititi zakonite pravice posameznikov, ki so predmet kazenske preiskave.
- (85) Na splošno za zadevni ukrep glede na njegovo posebno naravo ni mogoče šteti, da je z njim dodeljena selektivna prednost, in sicer najmanj iz dveh razlogov. Prvič, države članice se lahko svobodno odločijo, kako bodo obvladovale položaj do zaključka kazenskega postopka (*res controversa*), saj je ta zadeva zunaj nadzora Komisije na podlagi pravil o državni pomoči. Drugič, začasno predvidevanje izida tekočega kazenskega postopka je splošno načelo, ki je skupno večini evropskih pravnih sistemov, in kot tako ne more dodeljevati selektivne prednosti podjetju, ki ima koristi od takega predvidevanja.
- (86) Nazadnje, v zvezi s finančnimi pogoji obveznic, ki jih je izdala družba Ilva, italijanski organi pojasnjujejo, da so bile obveznice izdane po povprečni obrestni meri, ki se uporablja za račune, odprte v imenu *Fondo Unico di Giustizia*, na primer po [...] leta 2015. Poudarjajo tudi, da ni nič nenavadnega, da podjetja v težavah ali pod izredno upravo izdajo obveznice, da bi pokrila svoje finančne potrebe.

3.3 Ukrep 2

3.3.1 Selektivnost

- (87) Po mnenju Italije se z zadevno zakonodajno določbo zgolj izvaja splošno pravno načelo, ki dopušča prednostni status posojil, če je to potrebno za ohranitev vrednosti podjetja in upravljanje njegovega premoženja. Žrtvovanje, naloženo nekaterim upnikom, se izravna z ohranitvijo sredstev podjetja. Dejstvo, da ni še nobeno drugo podjetje izkoristilo te določbe, je zgolj posledica tega, da je bila ta zakonodajna določba uvedena pred kratkim.

3.3.2 Državna sredstva in učinek na državni proračun

- (88) Po mnenju Italije ukrep 2 ne vključuje državnih sredstev. Z zadevno zakonsko določbo pristojni organ ni bil „pooblaščen za vodenje in nadziranje upravljanja sredstev“ ⁽⁴⁷⁾. V tem primeru italijanski organi niso bili vključeni v odnose med finančnimi institucijami in družbo Ilva.
- (89) Poleg tega ukrep nima negativnega učinka na državni proračun, niti v zvezi z državnimi posojili za družbo Ilva.
- (90) Razen davčnih ukrepov mora Komisija dokazati dovolj neposredno povezavo med prednostjo, dodeljeno prejemniku, in konkretnim gospodarskim tveganjem za bremenitev državnega proračuna ⁽⁴⁸⁾.
- (91) V tej zadevi povezava ne obstaja. Prvič, država se ne odpoveduje nobenim sredstvom iz kakršnega koli vira (davki, prispevki ali drugo), ki bi jih družba Ilva morala plačati državi. Drugič, ukrep ne zmanjšuje možnosti države, da izterja svoja posojila, niti teh posojil ne postavlja v slabši položaj v primerjavi z drugimi posojili. Nasprotno, z ohranitvijo premoženja družbe Ilva je ukrep pozitivno vplival na vse upnike, vključno z državo, ki bodo svoje terjatve poravnali iz tega premoženja.
- (92) Poleg tega je Sodišče v sodbi v zadevi Piaggio menilo, da morebitni vpliv na javne upnike ni bistveni vidik, temveč kazalnik, med drugimi, za ugotovitev obstoja selektivne prednosti, ki se financira iz državnih sredstev ⁽⁴⁹⁾. Z navedeno sodbo se od Komisije tudi zahteva, naj dokaže, da so država ali javni organi med glavnimi upniki podjetja v težavah, kar po mnenju italijanskih organov v tem primeru ne velja. Nazadnje, Italija poudarja, da se s spornim ukrepom v tej zadevi samo izvaja splošno načelo italijanskega prava iz člena 111 zakona o insolventnosti

⁽⁴⁷⁾ Sodba Sodišča z dne 30. maja 2013, *Doux Élevage SNC in Coopérative agricole UKL-ARREE/Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche, de la Ruralité et de l'Aménagement du territoire in Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF)*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, točka 38.

⁽⁴⁸⁾ Sodba Sodišča z dne 19. marca 2013, *Bouygues SA in Bouygues Télécom SA/Komisija*, C-399/10 P in C-401/10 P, ECLI:EU:C:2013:175, točka 109.

⁽⁴⁹⁾ Sodba Sodišča z dne 17. junija 1999, *Industrie Aeronautiche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA/International Factors Italia SpA (Ifitalia), Dornier Luftfahrt GmbH in Ministero della Difesa*, C-295/97, ECLI:EU:C:1999:313.

(*Legge Fallimentare, Regio decreto* z dne 16. marca 1942, št. 267), ki je prisotno tudi v njegovih drugih določbah, na primer členih 182c in 182d, s katerimi je rednim sodnikom podeljena pravica, da za nekatera posojila odobrijo privilegij prednostnega poplačila, zlasti če so taka posojila nujna za nadaljnje opravljanje dejavnosti družbe in zagotovitev zadoščenja upnikov.

3.3.3 Gospodarska prednost

- (93) Italijanski organi menijo, da so pogoji posojila v skladu z običajnimi tržnimi pogoji za posojilo, odobreno z nizko stopnjo kritja. Obrestna mera za posojilo, ki so ga odobrile finančne institucije, je 3-mesečni Euribor + [...] bazičnih točk na leto. Posojilo traja od 11. septembra 2014 do 28. februarja 2015. Pogodba vključuje vse običajne pogoje. Ker je medtem družba Ilva vstopila v postopek izredne uprave, med katerim upniki niso upravičeni uveljavljati svojih terjatev, posojilo ni bilo vrnjeno na datum zapadlosti. Med izredno upravo morajo biti vsi dolгови poplačani v skladu z veljavnimi pravili.
- (94) V zvezi z vprašanjem, ali je bila dodelitev posojila omogočena z odobritvijo največje prednosti pri poplačilu, italijanski organi trdijo, da se največja prednost pri poplačilu prizna šele potem, ko pristojno nacionalno sodišče preveri, ali je posojilo v skladu z vsemi pogoji iz člena 12(5) zakonskega odloka št. 101/2013, po postopku za sestavo seznama upnikov (*accertamento del passivo*). Zato je bila ob dodelitvi posojila opredelitev posojila kot posojila z največjo prednostjo pri poplačilu le hipotetična.

3.4 Ukrep 3

- (95) Italijanski organi najprej opozarjajo, da je posojilo s poroštvom po zakonu namenjeno izključno naložbam, vključenim v okoljski načrt. Z njim naj bi se torej odpravili pomisleki Komisije, navedeni v obrazloženem mnenju.

3.4.1 Državna sredstva in gospodarska prednost

- (96) Po mnenju italijanskih organov uporaba državnih sredstev ne izhaja iz dejstva, da državna poroštva ogrožajo državna sredstva, če se unovčijo. Vpliv na državna sredstva obstaja samo, če morebitna izguba za državo ni ustrezno poplačana.
- (97) V zvezi s tem italijanski organi menijo, da je 3,12-odstotna poroštvvena premija tržno usmerjena, in sicer iz več razlogov.
- (98) Prvič, italijanski organi so za določitev te premije naročili strokovno študijo (v nadaljnjem besedilu: mnenje [...]). Mnenje [...] temelji na metodologiji, določeni v skladu s točko 3.2(d) Obvestila Komisije o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za državno pomoč v obliki poroštev (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o poroštvih) ⁽⁵⁰⁾:
- (a) kreditno tveganje posojilojemalca je bilo analizirano na podlagi modela, ki omogoča dodelitev bonitetne ocene na podlagi razpoložljivih informacij;
 - (b) ob upoštevanju te bonitetne ocene je bila opravljena primerjalna analiza za izbiro razumnega razpona tržnih vrednosti za poroštvveno premijo na podlagi različnih metodologij, ki se uporabljajo v mednarodni praksi;
 - (c) dobljeni rezultati se bili nadalje potrjeni z dodatnimi ocenjevalnimi merili;
 - (d) rezultat je bil 6-mesečni Euribor z razponom od 2,5 % do 3,12 %;
 - (e) izbran je bil najvišji odstotek.
- (99) Drugič, poroštvvena premija in obrestna mera za posojilo, ki ju je plačala družba Ilva, sta na splošno v razponu, navedenem v uvodni izjavi 90 sklepa o začetku postopka (tj. da bi bila marža za posojilo tehnično insolvenčni družbi z bonitetno oceno pod CCC od 400 do 1 000 bazičnih točk). V zvezi s tem bi bilo treba pri oceni kreditnega tveganja upoštevati to, da ima posojilo s poroštvom največjo prednost pri poplačilu.

⁽⁵⁰⁾ Obvestilo Komisije o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za državno pomoč v obliki poroštev (UL C 155, 20.6.2008, str. 10).

- (100) Tretjič, tveganje, ki ga prevzame država, je treba oceniti glede na njene splošne cilje dobičkonosnosti. V zvezi s tem je treba poudariti, da je bil ukrep namenjen financiranju izdatkov, potrebnih za izpolnjevanje okoljskih obveznosti italijanske države, ki izhajajo iz obrazloženega mnenja Komisije. Načelo vlagatelja v tržnem gospodarstvu bi bilo torej treba presojati globalno, ob upoštevanju vseh ustreznih preudarkov za državo, vključno z dejstvom, da bi bilo končno breme za državna sredstva manjše zaradi okoljskih naložb, izvedenih na podlagi ukrepa 3 ⁽⁵¹⁾.
- (101) Skratka, Italija meni, da: (i) je plačilo za poroštvo v skladu s tržnimi pogoji ter (ii) je tveganje, ki ga je država prevzela kot porok, ekonomsko racionalno in v skladu s splošnimi cilji dobičkonosnosti države.
- (102) Nazadnje, Italija poudarja, da ni nenavadno, da kreditne institucije, ki so že izpostavljene družbi, ki je v postopku zaradi insolventnosti, tej družbi zagotovijo dodatno začasno financiranje z največjo prednostjo pri poplačilu, tudi kadar tako financiranje ni podprto z državnim poroštvom. Zato ravnanje bank Intesa Sanpaolo in Banco Popolare v zvezi z ukrepom 3 ni nenavadno. Navedeni banki in druge banke, ki so že bile izpostavljene družbi Ilva, so ohranile odprte kreditne linije v korist družbe Ilva kljub odsotnosti državnih poroštev na teh kreditnih linijah.

3.5 Ukrep 4

- (103) Italijanski organi poudarjajo, da s pravno določbo iz člena 3(5) zakonskega odloka št. 1/2015 podjetjem ni bila naložena obveznost, da dosežejo sporazum, ampak je bila povsem postopkovna in je izrednim upraviteljem družbe Ilva omogočila, da sredstva iz poravnave uporabijo v okviru postopka izredne uprave. Družbi Ilva in Fintecna sta poravnavo sklenili svobodno in prostovoljno.

3.5.1 Načelo udeleženca v tržnem gospodarstvu

- (104) Italijanski organi ponavljajo, da po njihovem mnenju družba Fintecna, ki je v lasti države, na splošno deluje kot kateri koli drug udeleženec v tržnem gospodarstvu ⁽⁵²⁾. To je bilo potrjeno v samem sklepu o začetku postopka, v katerem je po navedbah italijanskih organov navedeno, da je bila pogodbeni klavzula iz leta 1996 zaveza, ki bi jo prevzel zasebni prodajalec, in da je bil znesek, ki ga je plačala družba Fintecna, skladen z razumno odločitvijo, ki bi jo sprejel zasebni vlagatelj ⁽⁵³⁾.
- (105) Vendar se zdi, da se v sklepu o začetku postopka postavlja vprašanje, ali ne bi zasebni udeleženec pred izpolnitvijo svoje obveznosti počakal na naprednejšo fazo prestrukturiranja družbe Ilva. Italijanski organi menijo, da transakcija pomeni zgolj izpolnjevanje pogodbenih obveznosti za okoljsko škodo. Zato s finančnim bremenom za družbo Fintecna ni dodeljena posebna prednost zadevnim podjetjem, kot je opredeljeno v sodbah Sodišča v zadevah Sloman Neptun ⁽⁵⁴⁾ in Ecotrade ⁽⁵⁵⁾.
- (106) Italijanski organi opozarjajo, da je družba Fintecna pred sprejetjem končne odločitve o poravnavi 4. marca 2015 opravila temeljit predhodni postopek, ki je vključeval strokovna mnenja in poročila. Družba Fintecna je s sklenitvijo poravnave odpravila kakršno koli pravno odgovornost, ki bi lahko v prihodnosti sprožila še višje stroške za nadomestilo škode. Drugačno ravnanje, navedeno v uvodni izjavi 96 sklepa o začetku postopka (tj. neplačilo ali odlog plačila v času vodstvenih sprememb družbe Ilva), bi pomenilo oportunistično in tvegano ravnanje, ki ne bi bilo združljivo z ravnanjem udeleženca v tržnem gospodarstvu, kot ga je opredelilo Sodišče ⁽⁵⁶⁾.

⁽⁵¹⁾ Sodba Sodišča z dne 5. junija 2012, Komisija/Électricité de France (EDF), C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, točki 86 in 87.

⁽⁵²⁾ Odločba Komisije z dne 7. junija 2005 v zadevi C2/2005 Alitalia – Industrijski načrt prestrukturiranja, uvodne izjave 207, 217 in 218.

⁽⁵³⁾ Uvodni izjavi 93 in 94 sklepa o začetku postopka.

⁽⁵⁴⁾ Sodba Sodišča z dne 17. marca 1993, Firma Sloman Neptun Schiffahrts AG/Seebetriebsrat Bodo Ziesemer der Sloman Neptun Schiffahrts AG, C-72/91, ECLI:EU:C:1993:97, točka 21.

⁽⁵⁵⁾ Sodba Sodišča z dne 1. decembra 1998, Ecotrade Srl/ Altiforni e Ferriere di Servola SpA (AFS), C-200/97, ECLI:EU:C:1998:579, točka 36.

⁽⁵⁶⁾ Glej med drugim sodbo Sodišča z dne 19. marca 2013, Bouygues SA in Bouygues Télécom SA/Komisija, združene zadeve C-399/10 P in C-401/10 P, ECLI:EU:C:2013:175.

3.6 Ukrep 5

3.6.1 Selektivna gospodarska prednost

- (107) Italijanski organi menijo, da so pogoji posojila v skladu z običajnimi tržnimi pogoji. Posojilo, ki ga je odobrila država, se obrestuje po letni obrestni meri 6-mesečni Euribor + 300 bazičnih točk. En delovni dan pred odobritvijo posojila je 6-mesečni Euribor znašal – 0,04 %. Obrestna mera je bila torej določena na 2,96 %.
- (108) Italija trdi, da je ta obrestna mera v skladu z mnenjem [...], pripravljenim za odobritev ukrepa 3 (glej uvodno izjavo 98). V mnenju [...] je navedeno, da bi bila obrestna mera med 2,50 % in 3,12 % v skladu z običajnimi tržnimi pogoji. Ker se med odobritvijo ukrepa 3 in odobritvijo ukrepa 5 (aprilom 2015 in decembrom 2015) položaj družbe Ilva ni bistveno spremenil, italijanski organi menijo, da se lahko mnenje [...] uporabi za oceno skladnosti ukrepa 5 s trgov.
- (109) Poleg tega Italija poudarja, da je posojilo z največjo prednostjo pri poplačilu, kar je pomembno dodatno dejstvo, ki bi ga Komisija morala upoštevati pri oceni povezanega kreditnega tveganja.
- (110) Italija prav tako trdi, da je namen ukrepa 5 olajšati postopek prodaje družbe Ilva, hkrati pa zagotoviti njeno delovanje na način, skladen z zahtevami glede varovanja okolja, zdravja in zaposlovanja.
- (111) Nazadnje, Italija opozarja, da je bila 9. junija 2016 z zakonskim odlokom št. 98/2016 spremenjena obveznost odplačila posojila, tako da je bila prenesena s kupca sredstev družbe Ilva na samo družbo Ilva. Poleg tega je bil zaradi sprememb v postopku prodaje in da bi se izognili preložitvi končnega datuma odplačila posojila po dokončni odprodaji sredstev družbe Ilva, s členom 1(1)(a) zakonskega odloka št. 243/2016 datum odplačila posojila spremenjen na 60 dni po dokončni odprodaji sredstev družbe Ilva, s čimer se je prekinila njegova povezava s sklepom o prenehanju dejavnosti družbe Ilva.

4. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI

4.1 Pripombe družbe Ilva

- (112) Družba Ilva je Komisijo obvestila, da se v celoti strinja s pripombami italijanskih organov, povzetimi v oddelku 3 tega sklepa.

4.2 Pripombe organizacije Peacelink

- (113) Peacelink je italijanska nevladna organizacija, katere namen je državljanom zagotavljati pregledne informacije o različnih temah, vključno z vojaškimi konflikti ali okoljskimi spori.
- (114) Organizacija Peacelink meni, da so pomisleki, ki jih je Komisija izrazila v sklepu o začetku postopka, popolnoma utemeljeni. V zvezi z ukrepom 1 trdi, da bi predčasno plačilo zneskov, ki so predmet sodnega zasega, privedlo do tega, da bi morala država nositi tveganje, povezano z izidom sodnega postopka. Takega tveganja ne bi sprejel noben zasebni subjekt. V zvezi z ukrepom 2 meni, da ne bi noben udeleženec na trgu družbi Ilva odobril posojila brez posredovanja države. Poleg tega to posredovanje vključuje tveganje za državna sredstva, ker vpliva na vrstni red odplačila javnih posojil. V zvezi z ukrepom 3 meni, da ne bi noben upnik v tržnem gospodarstvu odobril posojila pod pogoji, ki so bili ponujeni družbi Ilva. In v zvezi z ukrepom 4 meni, da obstaja državna pomoč, ker je družba Fintecna privolila v poravnavo svoje terjatve le zaradi določb zakonskega odloka št. 1/2015. Poleg tega dejstvo, da je družba Fintecna javni organ, vzbuja pomisleke o njeni zmožnosti, da deluje kot zasebni udeleženec.
- (115) Organizacija Peacelink je tudi prosila Komisijo, naj obseg svoje poglobljene preiskave razširi na javno podporo, zagotovljeno z zakonskim odlokom št. 191/2015 v obliki posojila v višini 300 milijonov EUR in drugega posojila v višini 800 milijonov EUR.
- (116) Nazadnje je organizacija Peacelink predložila pripombe o nekaterih okoljskih vidikih dejavnosti družbe Ilva, ki za ta postopek v zvezi z državno pomočjo niso pomembne.

4.3 Pripombe združenja WV Stahl

- (117) WV Stahl je trgovinsko združenje nemške jeklarske industrije. Sedež ima v Düsseldorfu.

- (118) WV Stahl se strinja s pomisleki, ki jih je Komisija izrazila v sklepu o začetku postopka. V zvezi z ukrepom 1 meni, da bi bila s predčasnim plačilom zneskov, ki so predmet sodnega zasega, družbi Ilva dodeljena gospodarska prednost. V zvezi z ukrepom 2 meni, da možnost največje prednosti pri poplačilu deluje kot oblika jamstva in je torej nosilec nezakonite pomoči. Prisotnost državne pomoči v ukrepu 3 je po mnenju združenja očitna. Kar zadeva ukrep 4, WV Stahl pojasnjuje, da udeleženec v tržnem gospodarstvu ne bi sprejel takega posla.
- (119) Združenje WV Stahl je Komisijo opozorilo na morebitno dodelitev dodatne državne pomoči v obliki dveh posojil v višini 300 milijonov EUR oziroma 800 milijonov EUR. Komisijo je pozvalo, naj zagotovi, da družbi Ilva ne bo dodeljena nobena dodatna javna podpora. Zlasti bi morali vsi državni izdatki za ukrepe, ki so nujno potrebni za obvladovanje sedanjega stanja onesnaženja in varovanje javnega zdravja v Tarantu, ostati v skladu z načelom „onesnaževalec plača“ in ne bi smeli biti pretveza za prestrukturiranje jeklarne družbe Ilva.
- (120) Nazadnje, združenje WV Stahl poziva Komisijo, naj zagotovi takojšnjo izterjavo kakršne koli pomoči, ki bi lahko bila na podlagi poglobljene preiskave razglašena za nezdružljivo. V zvezi z državno pomočjo v obliki posojil bi bilo treba znesek pomoči izračunati na podlagi razlike med obrestno mero, ki jo je uporabila država, in obrestno mero, ki jo je treba šteti za tržno obrestno mero v času, ko je bila pomoč dodeljena.

4.4 Pripombe družbe Riva Fire SpA

- (121) Družba Riva Fire SpA (v nadaljnjem besedilu: Riva Fire) je družbo Ilva nadzorovala od leta 1995, ko jo je kupila od inštituta IRI, do 4. junija 2013, ko je bilo upravljanje jeklarne Ilva v skladu z zakonskim odlokom št. 61/2013 preneseno na upravitelja, ki ga je imenovala vlada.
- (122) Namen pripomb družbe Riva Fire je obnoviti po njenem mnenju verodostojno različico zgodovine družbe do trenutka, ko je ta vstopila v postopek zaradi insolventnosti v skladu z zakonskim odlokom št. 1/2015. Družba Riva Fire zlasti trdi, da je bila zaradi vrste ukrepov italijanskega sodstva in izvršilne oblasti neupravičeno umaknjena iz upravljanja družbe Ilva, ne da bi imela možnost zagovarjati svoja stališča v ustreznem kontradiktornem postopku, v katerem bi bile zagotovljene njene pravice do obrambe.
- (123) Družba Riva Fire ni izrazila izrecnih pripomb glede ukrepov, ki so predmet sklepov o začetku ali razširitvi postopka.
- (124) Vendar pa poudarja protislovje, ki ga vidi v predstavitvi dejstev s strani italijanskih organov. Po navedbah družbe Riva Fire so italijanski organi v okviru preiskave Komisije o državni pomoči po eni strani trdili, da javna sredstva, dodeljena družbi Ilva, niso pomenila državne pomoči, saj so bila namenjena financiranju sanacije okolja, po drugi strani pa so v okviru postopka Komisije za ugotavljanje okoljskih kršitev trdili, da ni bilo okoljskega ali zdravstvenega tveganja, povezanega z obratom družbe Ilva v Tarantu.

4.5 Pripombe Italije na pripombe zainteresiranih strani

- (125) Komisija je pripombe družbe Riva Fire, organizacije Peacelink, združenja WV Stahl in družbe Ilva posredovala italijanskim organom.
- (126) Italijanski organi menijo, da so te pripombe splošne v svojem besedilu ali neupoštevne za namene tega postopka. Po njihovem mnenju so splošne trditve iz tega sklopa pripomb že obravnavane v pripombah, ki so jih italijanski organi predložili v odgovor na sklepa o začetku in razširitvi postopka.
- (127) Poleg tega italijanski organi menijo, da stališče družbe Riva Fire glede očitnega protislovja, opisanega v uvodni izjavi 124, ni utemeljeno. Italijanski organi so nedvoumno priznali nujne zdravstvene in okoljske razmere na območju Taranta. Navedba, ki jo je družba Riva Fire izpostavila glede domnevnega neobstoja okoljskih in zdravstvenih tveganj v Tarantu, naj bi bila vzeta iz konteksta in naj nikakor ne bi izražala uradnega stališča italijanskih organov.

5. OCENA POMOČI

5.1 Domnevno protislovje med postopkom v zvezi z državno pomočjo in postopkom za ugotavljanje kršitev okoljske zakonodaje Unije

- (128) Italijanski organi na splošno trdijo, da so bili različni ukrepi države v korist družbe Ilva namenjeni predvsem odpravi pomislekov, ki jih je Komisija izrazila v obrazloženem mnenju. Družba Riva Fire v svojih pripombah k sklepu o začetku postopka ugotavlja protislovje v trditvah italijanskih organov v postopku za ugotavljanje kršitev in v postopku v zvezi z državno pomočjo (glej uvodno izjavo 124 in nasprotno trditev Italije v uvodni izjavi 127). Po mnenju Italije Komisija nasprotuje sami sebi, ko po eni strani od Italije zahteva hitro izvedbo del, potrebnih za uskladitev obrata v Tarantu z veljavnimi pravili o varstvu okolja, po drugi strani pa italijanskim organom preprečuje, da bi financirali te ukrepe.
- (129) Komisija zavrača to trditev. Načeloma ustavitev kršitve danega sklopa pravil ne upravičuje kršitve drugega sklopa pravil. V obravnavanem primeru se uskladitev družbe Ilva z veljavnimi okoljskimi pravili Unije ne bi smela izvesti v nasprotju s pravili Unije o državni pomoči, tako da se družbi Ilva zagotovi javna pomoč, ki ni na voljo njenim konkurentom, ki morajo prav tako izpolnjevati okoljska pravila Unije, ne da bi bili upravičeni do podobne nezakonite državne pomoči.
- (130) Italijanski organi tudi trdijo, da ukrepi javne podpore, namenjeni izvajanju okoljskega načrta, ne spadajo na področje uporabe člena 107(1) PDEU, saj so namenjeni odpravljanju okoljske škode, dokler ne bo opredeljen onesnaževalec v skladu z Direktivo 2004/35/ES in členom 250 italijanskega okoljskega zakonika ter uvodnima izjavama 114 in 115 sklepa Komisije o začetku postopka.
- (131) Komisija meni, da je obrazložitev italijanskih organov napačna iz naslednjih razlogov.
- (132) Komisija uvodoma opozarja, da sta bila za izvajanje okoljskega načrta z zakonom namenjena samo ukrepa 1 in 3.
- (133) Še pomembneje, pomemben je le učinek ukrepa na podjetje, ne pa vzrok ali cilj posredovanja države⁽⁵⁷⁾. Ker je pomemben le učinek ukrepa na podjetje, je vsak okoljski ali drug namen ukrepa sam po sebi nepomemben. Prav tako ni pomembno, ali je prednost za podjetje obvezna, ker se ji podjetje ni moglo izogniti ali jo zavrniti⁽⁵⁸⁾.
- (134) Zato javna posredovanja, izvedena v skladu s členom 6(3) Direktive 2004/35/ES, niso izključena s področja uporabe člena 107(1) PDEU. Člen 107(1) PDEU se uporablja enako za oba različna scenarija: (i) če onesnaževalec še ni bil opredeljen in (ii) če je bil onesnaževalec opredeljen, vendar ne izvede potrebnih sanacijskih ukrepov. V obeh scenarijih sanacijski ukrepi, ki jih izvede država, postanejo državna pomoč, če država olajša breme, ki ga mora po navadi nositi upravičenec, kot je družba Ilva, in od opredeljenega onesnaževalca ne poskuša izterjati sredstev, ki jih je uporabila za sanacijo.
- (135) V obravnavanem primeru je s sklepom o začetku postopka dovoljeno zgolj, da država začasno krije nujne sanacijske ukrepe do trenutka, ko bo onesnaževalec opredeljen, in pod pogojem, da Italija od onesnaževalca zahteva vračilo stroškov⁽⁵⁹⁾. Sklep o začetku postopka torej ne vključuje absolutnega in brezpogojnega dovoljenja uporabe državnih sredstev za izpolnjevanje zahtev iz obrazloženega mnenja in/ali okoljskega načrta družbe Ilva.
- (136) V zvezi s tem Komisija na primer ugotavlja, da okoljski načrt, na katerega se sklicuje Italija, vključuje vrsto ukrepov, ki jih ni mogoče opredeliti kot „nujne sanacijske ukrepe“, ampak kot nadgradnje, namenjene izboljšanju učinkovitosti družbe Ilva v skladu z okoljskimi standardi, ki veljajo za proizvodnjo jekla in kot so določeni v okoljskem dovoljenju družbe Ilva.

⁽⁵⁷⁾ Sodba Sodišča z dne 2. julija 1974, Italija/Komisija, 173/73, ECLI:EU:C:1974:71, točka 13.

⁽⁵⁸⁾ Odločba Komisije 2004/339/ES z dne 15. oktobra 2003 o ukrepih, ki jih izvaja Italija za RAI SpA (UL L 119, 23.4.2004, str. 1), uvodna izjava 69; sklepi predlogi generalnega pravobranilca N. Fennellyja, predstavljeni 26. novembra 1998 v zadevi Francija/Komisija, C-251/97, ECLI:EU:C:1998:572, točka 26.

⁽⁵⁹⁾ Uvodni izjavi 114 in 115 sklepa o začetku postopka.

- (137) Še pomembneje, ker so pomembni le učinki državnih ukrepov (in ne njihovi vzroki ali cilji), ni mogoče sklepati, da bi ukrepi, ki kot taki pomenijo državno pomoč, prenehali biti pomoč samo zato, ker se uporabljajo za izvajanje okoljskega načrta družbe Ilva. Sklep o začetku postopka tega ne dovoljuje (in ne bi mogel dovoljevati).
- (138) Skratka, Italija se ne more sklicevati na zahteve iz obrazloženega mnenja niti na besedilo uvodnih izjav 114 in 115 sklepa Komisije o začetku postopka, da bi dokazala, da državno financiranje tekočega poslovanja družbe Ilva in okoljskih stroškov ne pomeni državne pomoči.

5.2 Obstoje pomoči

- (139) V skladu s členom 107(1)PDEU „je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva s skupnim trgov, če prizadene trgovino med državami članicami“.
- (140) Merila iz člena 107(1) PDEU so kumulativna. Za določitev, ali zadevni ukrep pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, morajo biti torej izpolnjeni vsi naslednji pogoji:
- (a) upravičenec je podjetje v smislu člena 107(1) PDEU, kar pomeni, da opravlja gospodarsko dejavnost;
 - (b) ukrep se financira iz državnih sredstev in ga je mogoče pripisati državi;
 - (c) ukrep daje gospodarsko prednost;
 - (d) ta prednost je selektivna;
 - (e) ukrep izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco in lahko prizadene trgovino med državami članicami.
- (141) Kar zadeva izpolnjevanje pogoja, da mora biti upravičenec podjetje v smislu člena 107(1) PDEU, Sodišče podjetja dosledno opredeljuje kot subjekte, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na njihov pravni status in način financiranja ⁽⁶⁰⁾, medtem ko je gospodarska dejavnost vsaka dejavnost, ki vključuje ponujanje blaga in storitev na trgu ⁽⁶¹⁾. Komisija ugotavlja, da družba Ilva proizvaja in prodaja jeklo na trgu Unije in v tujini, zato je ta dejavnost gospodarska dejavnost. Komisija torej ugotavlja, da je družba Ilva, ne glede na njeno lastništvo ali status pod izredno upravo v skladu z italijansko zakonodajo, podjetje v smislu člena 107(1) PDEU.
- (142) Komisija mora analizirati, ali sporni ukrepi izkrivljajo ali bi lahko izkrivljali konkurenco in lahko prizadenejo trgovino med državami članicami. Kadar pomoč, ki jo dodeli država članica, okrepi položaj enega podjetja v primerjavi z drugimi podjetji, ki so si konkurenčna v trgovini znotraj Unije, se domneva, da je zadnjenavedena podjetja treba šteti za prizadeta zaradi navedene pomoči ⁽⁶²⁾. Zato zadostuje, da prejemnik pomoči konkurira drugim podjetjem na trgih, odprtih za konkurenco ⁽⁶³⁾. Trgi ogljikovega jekla, na katerih deluje družba Ilva, so izpostavljeni intenzivni konkurenci in trgovini znotraj Unije ⁽⁶⁴⁾, družba Ilva pa svoje izdelke prodaja v Italiji in drugih državah članicah. Zato vsi ukrepi, ki so predmet ocene, izkrivljajo ali bi lahko izkrivljali konkurenco in lahko prizadenejo trgovino med državami članicami.
- (143) Komisija bo druga merila iz člena 107(1) PDEU, navedena zgoraj v uvodni izjavi 140, točke (b), (c) in (d), ocenila po posameznih ukrepih.

⁽⁶⁰⁾ Sodba Sodišča z dne 12. septembra 2000, Pavlov in drugi, združene zadeve od C-180/98 do C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, točka 74; sodba Sodišča z dne 10. januarja 2006, Cassa di Risparmio di Firenze SpA in drugi, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, točka 107.

⁽⁶¹⁾ Glej sodbo Sodišča z dne 16. junija 1987, Komisija/Italija, 118/85, ECLI:EU:C:1987:283, točka 7, sodbo Sodišča z dne 18. junija 1998, Komisija/Italija, C-35/96, ECLI:EU:C:1998:303, točka 36; sodbo Sodišča z dne 12. septembra 2000, Pavlov in drugi, združene zadeve od C-180/98 do C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, točka 75.

⁽⁶²⁾ Glej zlasti sodbo Sodišča z dne 17. septembra 1980, Philip Morris/Komisija, C-730/79, ECLI:EU:C:1980:209, točka 11; sodbo Sodišča z dne 22. novembra 2001, Ferring, C-53/00, ECLI:EU:C:2001:627, točka 21; sodbo Sodišča z dne 29. aprila 2004, Italija/Komisija, C-372/97, ECLI:EU:C:2004:234, točka 44.

⁽⁶³⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 30. aprila 1998, Het Vlaamse Gewest/Komisija, T-214/95, ECLI:EU:T:1998:77.

⁽⁶⁴⁾ Glej na primer Odločbo Komisije z dne 2. junija 2006 v zvezi z združitvijo Mittal/Arcelor (M.4137), v kateri je Komisija menila, da je upoštevna geografska opredelitev trgov ogljikovega jekla vsaj enaka EGP.

5.2.1 Ukrep 1

- (144) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 21, sta družina Riva in družba Ilva 24. maja 2017 dosegli sporazum o poravnavi, na podlagi katerega je bil rešen spor med izredno upravo družbe Ilva in člani družine Riva.
- (145) Sporazum o poravnavi je zgolj dogovor med posamezniki, to je med nekaterimi člani družine Riva kot delničarji družbe Ilva in sedanjim vodstvom družbe Ilva pod izredno upravo. [...]. Družba Ilva ni stranka v kazenskem postopku. Zneski, ki jih je na podlagi sporazuma o poravnavi treba prenesti na družbo Ilva, vključujejo: (i) premoženje družine Riva na bančnih računih v tujini, ki ga je treba družbi Ilva dokončno dati na voljo v pravni obliki, določeni s členom 3(1) zakonskega odloka št. 1/2015, tj. v obliki obveznic, ki naj bi jih vpisal *Fondo Unico di Giustizia*, ne da bi bilo treba obveznice vrniti članom družine Riva, niti v primeru njihove oprostitve; in (ii) dodatni znesek v višini 145 milijonov EUR.
- (146) V primerjavi s položajem, ki je obstajal v času sklepa o začetku postopka, sporazum o poravnavi pomeni novo dejstvo, ki ga mora Komisija upoštevati pri končni oceni ukrepa 1, zlasti glede morebitne prednosti, dodeljene družbi Ilva, in pripisljivosti ukrepa državi.
- (147) V zvezi s tem ni sporno, da je bil namen prenosa premoženja družine Riva na družbo Ilva pred koncem kazenskega postopka prvotno namen italijanskih organov, kot je pojasnjeno v sklepu o začetku postopka. Vendar pa je dejstvo, da kljub določbam zakonskega odloka št. 1/2015 in poznejšega *Decreto di Trasferimento* premoženje družine Riva ni bilo preneseno zaradi stalnega nasprotovanja švicarskega sodišča, da sklep izvrši brez predhodnega soglasja domnevnih lastnikov sredstev, tj. članov družine Riva. Položaj je bilo mogoče rešiti šele, ko so se člani družine Riva na podlagi popolnoma zasebnega sporazuma o poravnavi sami odločili, da sredstva pod svojim nadzorom prenesejo na družbo Ilva ⁽⁶⁵⁾. Prav tako je dejstvo, da se obseg sporazuma o poravnavi ne ujema popolnoma s tem, kar so italijanski organi predvideli v zakonskem odloku št. 1/2015: prvič, zneski, preneseni na družbo Ilva, so dejansko višji od zneskov, predvidenih v tem zakonskem odloku, in, drugič, družini Riva so bile v zameno za prenos zneskov odobrene pomembne protivrednosti.
- (148) Obstoj tega zasebnega sporazuma o poravnavi in dejstvo, da se je položaj rešil šele po sklenitvi tega sporazuma, dokazujeta, da je bila odločitev o prenosu premoženja družine Riva na družbo Ilva navsezadnje (i) del širšega dogovora, s katerim so se uskladili zasebni interesi družine Riva in tudi družbe Ilva, ter (ii) v rokah družine Riva in družbe Ilva (in ne države). To je treba upoštevati pri ugotavljanju, ali še naprej ostajajo prvotni dvomi Komisije v zvezi s tem, ali je družba Ilva s transakcijo pridobila gospodarsko prednost in ali jo je mogoče pripisati državi.
- (149) Kar zadeva pripisljivost prenosa premoženja družine Riva na družbo Ilva, Komisija ugotavlja, da je bil ta prenos izveden v okviru širšega dogovora, katerega pogoje sta določili družina Riva in družba Ilva. Tudi v tem primeru ni sporno, da je bil namen prenosa premoženja družine Riva na družbo Ilva pred koncem kazenskega postopka prvotno namen italijanskih organov. Vendar pa je bila odločitev sprejela družina Riva na podlagi sporazuma o poravnavi, za izvedbo katerega je v pismu tujim bankam naročila, naj sprostijo sredstva, s čimer je dejansko omogočila prenos sredstev na družbo Ilva. Podlaga za prenos premoženja družine Riva na družbo Ilva je torej zasebni sporazum o poravnavi med družino Riva in družbo Ilva, ki ga ni mogoče pripisati državi.
- (150) Poleg tega Komisija glede obstoja gospodarske prednosti ugotavlja, da se ne zdi, da bi družba Ilva s sklenitvijo sporazuma o poravnavi z družino Riva pridobila kakršno koli ugodnost, ki je ne bi mogla pridobiti pod običajnimi tržnimi pogoji. Družina Riva je bila zainteresirana za začetek pogajanj o poravnavi, ker je bila izpostavljena tveganju, da bi morala družbi Ilva plačati do [...] EUR odškodnine, če bi nacionalno sodišče ugodilo vsem zahtevkom družbe Ilva. Kar zadeva družbo Ilva, je ta imela precej nujne potrebe po likvidnosti, naj bo za financiranje tekočih poslov ali sanacijskih ukrepov, opredeljenih v okoljskem načrtu. Zato je privolila, da se bo odpovedala vsem morebitnim prihodnjim zahtevkom (potencialno v višini do [...] EUR) v zameno za takojšen prenos približno 1,2 milijarde EUR, del katerih je premoženje družine Riva, na katere se nanaša zakonski odlok št. 1/2015. To ravnanje izraža dejstvo, da bodo preudarni gospodarski subjekti, ki ne želijo imeti izgub, spor raje

⁽⁶⁵⁾ V zvezi s tem je treba opozoriti, da je premoženje družine Riva ostalo na bančnih računih članov družine Riva zunaj Italije do končne izvršitve sporazuma o poravnavi junija 2017.

reševali sporazumno, namesto da bi se obrnili na sodišče ali arbitra po nadaljevanju spora. V tem okviru nič ne kaže na to, da sporazum o poravnavi, ki sta ga dosegli družba Ilva in družina Riva, ni bil sklenjen v obojestranskem interesu obeh zasebnih strank. Ker je bil torej sporazum o poravnavi kot celota med družbo Ilva in njenimi delničarji sklenjen pod običajnimi tržnimi pogoji in torej družbi Ilva ne prinaša nikakršne gospodarske prednosti, tudi prenos premoženja družine Riva, ki je del te splošne poravnave, družbi Ilva ne zagotavlja nobene gospodarske prednosti.

- (151) Glede na zgoraj navedeno Komisija meni, da prenos premoženja družine Riva na družbo Ilva v pravni obliki, določeni z zakonskim odlokom št. 1/2015, družbi Ilva ne zagotavlja gospodarske prednosti niti ga ni mogoče pripisati italijanski državi.

5.2.1.1 Sklepna ugotovitev o ukrepu 1

- (152) Na podlagi zgornjih dejstev Komisija ugotavlja, da izvedenega ukrepa ni mogoče pripisati državi. Ker so merila iz člena 107(1) PDEU kumulativna, Komisija ugotavlja, da ukrep 1 ne pomeni državne pomoči.

5.2.2 Ukrep 2

5.2.2.1 Gospodarska prednost, ki izhaja iz državnih sredstev

- (153) Komisija je za oceno, ali je z ukrepom 2 družbi Ilva dodeljena gospodarska prednost, najprej analizirala trditve Italije iz uvodne izjave 87 o zakonodajnem značaju tega ukrepa. Po mnenju Italije se z zadevno zakonodajno določbo zgolj izvaja splošno pravno načelo, ki dopušča prednostni status posojil, če je to potrebno za ohranitev vrednosti podjetja in upravljanje njegovega premoženja.
- (154) Italija je s sprejetjem ukrepa 2 vse družbe nacionalnega strateškega interesa, ki so blizu insolventnosti, kot je družba Ilva, vključila v shemo največje prednosti pri poplačilu, kar je običajna praksa v postopkih v primeru insolventnosti. To je bistvena značilnost splošnega okvira insolvenčnega prava, ki se uporablja za vsa podjetja, ki poslujejo v Italiji in so insolventna ali blizu insolventnosti (*Legge Fallimentare*, določen v *Regio decreto* z dne 16. marca 1942, št. 267) (glej uvodno izjavo 92).
- (155) Komisija meni, da ni razlogov, da se za ukrep 2 uporabi preskus udeleženca v tržnem gospodarstvu, ker je Italija delovala kot javni regulativni organ in ne kot vlagatelj⁽⁶⁶⁾. Povedano drugače, Italija je s sprejetjem ukrepa 2 delovala v okviru izvajanja svojih regulativnih državnih pooblastil, da bi ohranila vrednost sredstev podjetij, ki jim grozi insolventnost, in ne kot udeleženec na trgu. Dejansko je Italija z ukrepom 2 enostransko ponovno določila prednostni vrstni red upnikov družbe Ilva, kar je ukrep, ki ni primerljiv z ukrepi, ki jih lahko izvedejo zasebniki. Samo država je pooblaščenca, da vse obstoječe terjatve (vključno z nadrejenim dolgom) podredi novejšim, saj tako pooblastilo ni na voljo zasebnim upnikom ali zasebnikom na splošno. Preskus udeleženca v tržnem gospodarstvu se torej ne uporablja za ukrep 2.
- (156) Ker se preskus udeleženca v tržnem gospodarstvu ne uporablja, iz tega izhaja, da odločilno merilo za ugotovitev obstoja prednosti pri ukrepu 2 ni to, ali država maksimira donosnost ali minimizira izgubo državnih sredstev, ki izhaja iz ukrepa. Kljub temu mora Komisija oceniti, ali ukrep 2 vključuje kakršno koli drugo obliko prednosti, ki izhaja iz državnih sredstev.
- (157) Glede na zgornje okoliščine je morebitna manjša verjetnost, da bo država lahko izterjala dolgove do nekaterih javnih subjektov, potem ko je bil novemu dolgu odobren status največje prednosti pri poplačilu, zgolj stranski učinek zadevnega regulativnega ukrepa. Glavni namen in učinek spremembe zadevnega zakona ni bil odpovedati se dolgu družbe Ilva do države in tako družbi Ilva zagotoviti prednost. Poleg tega se lahko, kot poudarjajo italijanski organi, status največje prednosti pri poplačilu posojila odobri tudi na podlagi splošnega insolvenčnega prava (uvodna izjava 92) in obstajajo empirični dokazi o njegovi naraščajoči uporabi v Italiji za posojila družbam v položajih insolventnosti, ki pod nadzorom sodišča sklenejo dogovor z upniki, potem ko so bile leta 2010 uvedene nekatere reforme, ki so postopoma razširile področje uporabe posojila z največjo prednostjo pri poplačilu⁽⁶⁷⁾. Kot je potrdilo Sodišče, negativen posredni učinek na državne prihodke zaradi regulativnih ukrepov

⁽⁶⁶⁾ Sodba Sodišča z dne 5. junija 2012, Komisija/EDF, C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, točki 80 in 81.

⁽⁶⁷⁾ „Finanziamenti Alle Imprese in Crisi E Priorità Nel Rimborso: Gli Effetti Della Prededucibilità Nel Concordato Preventivo“, E. Brodi, L. Casolaro; Banka Italije, Occasional Paper št. 387, september 2017.

ne pomeni prenosa državnih sredstev, če gre za značilnost, neločljivo povezano z ukrepom ⁽⁶⁸⁾. Ker je torej mogoči negativni učinek na posojila države družbi Ilva značilnost, ki je neločljivo povezana s shemo največje prednosti pri poplačilu v okviru postopka v primeru insolventnosti v Italiji, to ne more biti sredstvo, s katerim bi bila družbi Ilva dodeljena posebna prednost iz državnih sredstev.

5.2.2.2 Sklepna ugotovitev o ukrepu 2

- (158) Komisija ugotavlja, da z ukrepom 2 družbi Ilva ni dodeljena gospodarska prednost iz državnih sredstev. Ker so merila iz člena 107(1) PDEU kumulativna, Komisija ugotavlja, da ukrep 2 ne pomeni državne pomoči.

5.2.3 Ukrep 3

5.2.3.1 Državna sredstva in pripisljivost

- (159) Kar zadeva državni izvor ukrepa, Komisija ugotavlja, da ukrep vključuje poroštvo za posojilo, ki ga je odobrilo ministrstvo za gospodarstvo in finance.
- (160) Ker pojem države članice vključuje vse ravni javnih organov, ne glede na to, ali gre za nacionalni, regionalni ali lokalni organ, Komisija ugotavlja, da je ukrep mogoče pripisati državi.
- (161) Državna poroštva ogrožajo državna sredstva, ker se unovčujejo iz državnega proračuna. Iz tega razloga in v nasprotju s trditvami italijanskih organov celo ustrezno plačana državna poroštva vključujejo državna sredstva. Poleg tega, kot je pojasnjeno v nadaljevanju, Komisija v tej zadevi meni tudi, da se je italijanska država glede na to, da je provizija za poroštvo, ki jo je uporabila Italija, nižja od tržne provizije, odpovedala – in se še vedno odpoveduje – sredstvom, ki bi jih pridobila z višjo, na trgu temelječo provizijo za poroštvo. Z oceno pogojev državnega poroštva, vključno s provizijo, zaračunano zanj, se lahko izključi le ugotovitev gospodarske prednosti (če pogoji ne ustrezajo tržnim pogojem), ne pa ugotovitev o uporabi državnih sredstev, ki je nesporna. Komisija torej ugotavlja, da ukrep 3 vključuje državna sredstva.

5.2.3.2 Gospodarska prednost

- (162) V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba za določitev, ali državni ukrep pomeni pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, med drugim ugotoviti, ali je upravičeno podjetje pridobilo gospodarsko prednost, ki je pod običajnimi tržnimi pogoji ne bi ⁽⁶⁹⁾.
- (163) Gospodarska prednost obstaja vedno, kadar se zaradi posredovanja države pod pogoji, ki se razlikujejo od običajnih tržnih pogojev, izboljša finančni položaj podjetja ⁽⁷⁰⁾. Vendar pa posredovanje javnega organa ne zagotavlja nujno prednosti upravičencu in kot tako ne pomeni državne pomoči, če poteka pod običajnimi tržnimi pogoji. Povedano drugače, če javni organ ravna, kot bi v podobnih okoliščinah ravnal preudaren udeleženec v tržnem gospodarstvu, državne pomoči ni.
- (164) Italijanski organi v zvezi s tem trdijo, da je bila premija, ki so jo italijanski organi zaračunali za državno poroštvo, določena na podlagi priporočila [...] strokovnjaka ⁽⁷¹⁾. Po njihovem mnenju je plačilo za tveganje, ki ga je prevzela država, v skladu s plačilom, ki bi ga zahteval preudaren udeleženec v tržnem gospodarstvu, zato s poroštvom družbi Ilva ni dodeljena gospodarska prednost.
- (165) Zainteresirane strani, ki so predložile pripombe k ukrepu 3, pa menijo, da udeleženec v tržnem gospodarstvu ne bi sprejel takih finančnih pogojev. Zlasti združenje WV Stahl poziva Komisijo, naj določi veljavno tržno stopnjo in izterja znesek nezdružljive pomoči v obliki razlike med to tržno stopnjo in dejansko stopnjo, ki so jo italijanski organi zaračunali družbi Ilva.

⁽⁶⁸⁾ Sodba Sodišča z dne 13. marca 2001, PreussenElektra, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160, točka 62. Sodba Sodišča z dne 17. marca 1993, Sloman Neptun Schiffahrts AG, združeni zadevi C-72/91 in C-73/91, ECLI:EU:C:1993:97, točki 20 in 21. Glej tudi sodbo Sodišča z dne 7. maja 1998, Viscido in drugi, združene zadeve C-52/97, C-53/97 in C-54/97, ECLI:EU:C:1998:209, točki 13 in 14, ter sodbo Sodišča z dne 30. novembra 1993, Kirsammer-Hack, C-189/91, ECLI:EU:C:1993:907, točki 17 in 18, v zvezi z dejstvom, da neuporaba nekaterih določb delovnega prava ne pomeni prenosa državnih sredstev.

⁽⁶⁹⁾ Sodba Sodišča z dne 29. junija 1999, DMT, C-256/97, ECLI:EU:C:1999:332, točka 22.

⁽⁷⁰⁾ Sodba Sodišča z dne 11. julija 1996, SFEI in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 60; sodba Sodišča z dne 29. aprila 1999, Španija/Komisija, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, točka 41.

⁽⁷¹⁾ Glej uvodno izjavo 98 tega sklepa.

- (166) Komisija želi uvodoma poudariti, da je bila družba Ilva v času odobritve spornega državnega poroštva v postopku zaradi insolventnosti. Kot taka je izpolnjevala pogoje za opredelitev kot podjetje v težavah v skladu s točko 20(c) Smernic o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah (v nadaljnjem besedilu: smernice R&P) ⁽⁷²⁾.
- (167) Komisija v oddelku 4.1 obvestila o poroštvi pojasnjuje, da „bo tržni porok, če obstaja, podjetjem v težavah v trenutku dodelitve poroštva zaračunal visoko premijo zaradi pričakovane stopnje tveganja neplačila. Če postane verjetnost, da posojilodajalec ne bo mogel odplačati posojila, zelo visoka, mogoče te tržne stopnje ni, v izjemnih okoliščinah pa je lahko element pomoči poroštva celo enak znesku, ki ga dejansko krije navedeno poroštvo“ ⁽⁷³⁾. Tak pristop je sprejelo tudi Sodišče, ki je razsodilo, da je treba, kadar država da poroštvo za bančno posojilo družbi, ki je v težavah, „brez ustreznega nadomestila“, poroštvo šteti za pomoč, enako znesku posojila, za katero je bilo dano poroštvo“ ⁽⁷⁴⁾.
- (168) V tem okviru je Komisija najprej ocenila, ali obravnavani primer vključuje okoliščine, v katerih je verjetnost, da posojilodajalec ne bo mogel odplačati posojila, tako velika, da znesek posojila, za katero je bilo dano poroštvo, v celoti pomeni pomoč. Podjetje v težavah je podjetje, ki se sooča s hudimi gospodarskimi in finančnimi težavami ter ki bi brez posredovanja države kratko- ali srednjeročno skoraj zagotovo prenehalo poslovati. V takih okoliščinah je verjetno, da ne bo noben udeleženec na trgu odobril posojila ali poroštva takemu podjetju, tako da bi moralo vsako posojilo ali poroštvo, ki ga država dodeli takemu podjetju, načeloma pomeniti pomoč, enako celotnemu znesku posojila (za katero je dano poroštvo). Vendar pa je treba to osrednjo domnevo preveriti glede na dejstva vsakega primera in, če je upravičenec v postopku zaradi insolventnosti, glede na predpise o insolventnosti, ki veljajo v zadevni državi članici.
- (169) V zvezi z zadnjemavedenim vidikom Komisija ugotavlja, da je, kar zadeva velika podjetja, z italijanskim insolvenčnim pravom prednost odplačila iz stečajne mase (*pre-deduzione*) dana vsakemu novemu posojilu, odobrenemu med postopkom zaradi insolventnosti, pred posojili, odobrenimi pred objavo insolventnosti. Poleg tega za razliko od posojil, odobrenih pred razglasitvijo insolventnosti, obresti še naprej tečejo za posojila, odobrena med postopkom zaradi insolventnosti. Namen teh določb je spodbuditi morebitne upnike, da podprejo družbo v času njenega postopka zaradi insolventnosti, da bi ohranila ekonomsko vrednost svojih sredstev do zaključka postopka (preusmeritev, prodaja ali likvidacija).
- (170) Sam obstoj navedenih določb kaže, da posojilodajalci v nekaterih primerih privolijo v novo posojilo podjetjem, ki so v postopku zaradi insolventnosti (tj. podjetjem v težavah).
- (171) To tudi kaže, da se sklepanje posojilodajalca ali poroka, ki se pogaja s posojilodajalcem v težavah, lahko nekoliko razlikuje od sklepanja v običajnih poslovnih razmerah. Po eni strani bo posojilodajalec ali porok v obeh primerih ocenil verjetnost, da posojilodajalec ne bo mogel odplačati posojila. Po drugi strani bo v običajnih poslovnih razmerah poudarek predvsem na verjetnosti neplačila posojilodajalca, medtem ko bo v primeru posojilodajalcev, ki verjetno na neki točki ne bodo plačilno sposobni, več pozornosti morda namenjene izgubi v primeru neplačila (Loss Given Default, v nadaljnjem besedilu: LGD) posojila ali poroštva.
- (172) Pri družbah, ki so v postopku zaradi insolventnosti, bo, razen če obstaja velika verjetnost, da se bo družba sama uspešno prestrukturirala ali da jo bo skupaj z njenimi obveznostmi kupil nov vlagatelj, LGD novega posojila odvisen predvsem od pričakovane likvidacijske vrednosti družbe, v zvezi s katero bo posojilodajalec imel prednost odplačila v skladu s pravili o največji prednosti pri poplačilu. V nekaterih primerih je lahko pričakovana likvidacijska vrednost nizka v primerjavi z zneskom dolgov družbe z največjo prednostjo pri poplačilu. V takih primerih ima lahko družba težave pri dostopu do zasebnega financiranja in je verjetneje, da bo javno poroštvo prineslo prednost, ki ustreza celotnemu znesku, za katero je dano poroštvo. Vendar pa so lahko v primerih, v katerih je ocenjena vrednost stečajne mase visoka, zasebni posojilodajalci (ali poroki) z izkušnjami z upravljanjem tveganj posojil zainteresirani za posredovanje.
- (173) V primeru družbe Ilva uspešen izid postopka prodaje kaže, da je tržna vrednost sredstev družbe Ilva, ki ni ustavila dejavnosti, ostala visoka kljub gospodarskim težavam družbe: navedena sredstva so bila namreč prodana za 1,8 milijarde EUR. Ta znesek ni posebno presenetljiv glede na konkurenčne prednosti družbe Ilva: obrat v Tarantu je največji integrirani obrat za proizvodnjo jekla v južni Evropi, obrati družbe Ilva pa so strateško postavljeni ob pomembnih uvoznih in izvoznih poteh ter blizu središča drugega največjega evropskega trga jekla (Italija).

⁽⁷²⁾ UL C 249, 31.7.2014, str. 1.

⁽⁷³⁾ UL C 155, 20.6.2008, str. 10.

⁽⁷⁴⁾ Sodba Sodišča z dne 28. januarja 2003, Nemčija/Komisija, C-334/99, ECLI:EU:C:2003:55, točka 138.

- (174) Razliko med tržno vrednostjo sredstev družbe Ilva in slabo gospodarsko uspešnostjo družbe je mogoče pojasniti z več posebnimi dejavniki, vključno z naslednjima:
- (a) proizvodnja družbe Ilva je bila upravno omejena na 6 milijonov ton, kar je precej pod njeno skupno proizvodno zmogljivostjo, in sicer zaradi okoljske škode, ki bi nastala, če bi družba delovala s polno proizvodno zmogljivostjo s svojimi sedanjimi sistemi za varstvo okolja. Ker so za jeklarske obrate, kot je obrat v Tarantu, značilni velika kapitalska intenzivnost in visoki fiksni stroški, morajo delovati blizu svoje polne zmogljivosti, da bi bili donosni. Omejitev proizvodnje, ki je bila družbi Ilva naložena zaradi veljavnih okoljskih razlogov, je neizogibno privedla do poslabšanja njene dobičkonosnosti. Vendar bi se lahko družba Ilva z ustreznimi okoljskimi naložbami vrnila na bolj optimalne ravni proizvodnje. Ta možnost pojasnjuje, zakaj so sredstva družbe Ilva ostala privlačna v očeh potencialnih vlagateljev, ki so pripravljeni izvesti ustrezne naložbe;
 - (b) družba Ilva je že pet let pod izredno upravo, najprej zaradi okoljskih vprašanj in nato zaradi finančnih težav. Ker se njena sredstva več let niso upravljala pod običajnimi tržnimi pogoji, se je družba znašla v finančnih težavah, ne da bi to pomenilo, da se ista sredstva ne bi mogla upravljati dobičkonosno pod običajnimi tržnimi pogoji in ob ustreznih ravni zasebnih naložb.
- (175) Razlogi za finančne težave družbe Ilva so bili že dolgo znani. Ker niso bili povezani z realno vrednostjo sredstev družbe Ilva, akterjev na trgu niso odvrnili od izkaza interesa za nakup njenih sredstev, ne le v nedavnem postopku prodaje, ampak tudi precej pred tem ⁽⁷⁵⁾.
- (176) Iz tega izhaja, da je bilo že ob odobritvi državnega poročstva aprila 2015 mogoče pričakovati, da bodo sredstva družbe Ilva prodana ali likvidirana po razmeroma visoki ceni. Ker v skladu z italijanskim insolvenčnim pravom za nova posojila za velika podjetja velja največja prednost pri poplačilu, bi se ta prodajna cena, potem ko bi se stekla v stečajno maso, prednostno uporabila za odplačilo novih posojil (ali poroštev za ta posojila, če bi se unovčila). Na podlagi informacij, ki so jih zagotovili italijanski organi, je bilo ob odobritvi ukrepa 3 pričakovano naslednje zaporedje odplačila dolgov družbe Ilva ⁽⁷⁶⁾:

Graf 1

Zaporedje odplačila dolga družbe Ilva aprila 2015

[...]

- (177) Ob upoštevanju precejšnje razlike med zneskom zadevnega posojila s poroštvom (400 milijonov EUR), na eni strani, in, zneskom drugih dolgov z isto ali večjo prednostjo odplačila (približno [...] EUR) in vrednostjo stečajne mase družbe Ilva (1,8 milijarde EUR, če upoštevamo ceno, ki jo je ponudil najboljši ponudnik v nedavnem postopku prodaje), na drugi strani, Komisija ugotavlja, da bi udeleženec v tržnem gospodarstvu družbi Ilva lahko odobril posojilo ali poroštvo po ustreznih stopnji v obdobju njenih težav.
- (178) To ugotovitev potrjuje dejstvo, da je družba Ilva med postopkom zaradi insolventnosti ohranila dostop do zasebnega financiranja. Družba Ilva je imela ob odobritvi državnega poročstva (konec aprila 2015) odprte najmanj tri kreditne linije pri zasebnih bankah: [...] EUR pri [...] ⁽⁷⁷⁾, [...] EUR pri [...] in [...] EUR pri [...]. Navedena posojila so bila faktoring linije, ki imajo drugačen profil tveganja kot posojilo v višini 400 milijonov EUR s poroštvom italijanske države. Vendar je obstoj takih kreditnih linij dodaten kazalnik, da družba Ilva ni bila v takem položaju, da se ne bi noben upnik po nobeni stopnji odločil financirati njenega poslovanja.
- (179) Iz zgornjih dokazov je razvidno, da ta zadeva ne vključuje okoliščin, v katerih je mogoče popolnoma izključiti dostop upravičenca do zasebnega financiranja, tako da bi bilo treba element pomoči v javnem posojilu ali poroštvu šteti za državno pomoč v višini celotnega posojila ali poročstva.

⁽⁷⁵⁾ Po navedbah v tisku so na primer proizvajalci jekla ArcelorMittal, Marcegaglia in Arvedi interes za nakup sredstev družbe Ilva izkazali že jeseni 2014; glej <http://www.ilssole24ore.com/art/impresa-e-territori/2014-11-13/ilva-decisivo-ruolo-stato-063904.shtml?uuiid=ABDP2MDC>.

⁽⁷⁶⁾ Italijanski organi so te informacije zagotovili na podlagi notranje analize, ki so jo izvedli družba Ilva in njeni finančni svetovalci, brez vpliva na končne sklepe sodišča v Milanu v zvezi s prednostnim odplačilom vsakega dolga.

⁽⁷⁷⁾ Po uvedbi postopka zaradi insolventnosti družbe Ilva je [...] linijo zmanjšala na [...] njenega začetnega zneska v višini [...] EUR.

- (180) Komisija je nato ocenila, ali finančni pogoji javnega poroštva za posojilo v višini 400 milijonov EUR, odobrenega družbi Ilva, ustrezno poplačajo tveganje, ki ga je prevzela država. Komisija se v zvezi s tem sklicuje na obvestilo o poroštvi: „tržni porok, če obstaja, [bo] podjetjem v težavah v trenutku dodelitve poroštva zaračunal visoko premijo zaradi pričakovane stopnje tveganja neplačila.“
- (181) V tej zadevi je bilo državno poroštvo odobreno z letno premijo v višini 3,12 %. Ta premija je bila določena na podlagi mnenja [...].
- (182) V nasprotju s trditvami italijanskih organov Komisija meni, da mnenje [...] ne vsebuje pravilne ocene plačila, ki bi ga preudaren udeleženec v tržnem gospodarstvu zahteval v zameno za svoje poroštvo, ker ne zagotavlja ustrezne ocene verjetnosti, da bi se poroštvo lahko unovčilo in v takem primeru plačalo. Mnenje [...] namreč v celoti temelji na napačni predpostavki, da bo posojilo v višini 400 milijonov EUR, odobreno družbi Ilva, preneseno na novo družbo (v nadaljnjem besedilu: NewCo), ki bo sredstva družbe Ilva upravljala pod boljšimi pogoji. Mnenje [...] vključuje poglobljeno oceno kreditne sposobnosti te hipotetične družbe NewCo in na podlagi predvidene bonitetne ocene ugotavlja, da bi morala italijanska država uporabiti poroštveno premijo v višini od 1,53 % do 3,12 %. Vendar v času odobritve poroštva ni bilo razloga za domnevo, da bo posojilo v višini 400 milijonov EUR samodejno preneseno na hipotetičnega novega lastnika sredstev družbe Ilva⁽⁷⁸⁾. V takih okoliščinah bi morali italijanski organi oceniti kreditno sposobnost družbe Ilva (in ne hipotetičnega kupca) in na tej podlagi oceniti LGD posojila.
- (183) Ker mnenja [...] ni bilo mogoče uporabiti za oceno, ali je premija, ki jo je zaračunala italijanska država, ustrezno plačilo za tveganje, je morala Komisija poiskati referenčna merila za stopnje, ki se uporabljajo za subjekte v podobnem finančnem položaju kot družba Ilva. V skladu z uveljavljeno in nedavno prakso odločanja o podjetjih, ki so predmet postopkov zaradi insolventnosti in namenjena prodaji⁽⁷⁹⁾, Komisija meni, da je, ker ni na voljo nobene druge bonitetne ocene in glede na opredelitev družbe Ilva kot podjetja v težavah, njena bonitetna ocena v najboljšem primeru CCC (glej tudi uvodno izjavo 189). Zato je Komisija zbrala ustrezne finančne podatke iz podatkovne zbirke *S&P Capital IQ Platform*⁽⁸⁰⁾ o razmikih kreditnih zamenjav (v nadaljnjem besedilu: CDS) in donosih obveznic za družbe z bonitetno oceno CCC+, D ali SD na datum odobritve ukrepa 3.
- (184) CDS je dogovor o finančni zamenjavi, da bo prodajalec CDS kupcu (običajno upnik referenčnega posojila) v primeru neplačila posojila (s strani dolžnika) poplačal nastalo škodo. Povedano drugače, prodajalec CDS kupca zavaruje pred tveganjem neplačila referenčnega posojila. Ta instrument je kot tak zelo pomemben, saj kaže, kakšna bi bila premija za tveganje/provizija za poroštvo, ki bi jo zahteval udeleženec na trgu za kritje tveganja neplačila posojila. Podatki, zbrani v zvezi z 11 primeri, ki so bili na voljo maja 2015, kažejo, da razmiki CDS za zapadlosti 10 let segajo od 6,3 % do 277,7 % s srednjo vrednostjo 17,6 %.
- (185) Donosi obveznic so dober pokazatelj „vseobsegajočih“ stroškov zadolževanja družbe, vključno z obrestno mero in poroštveno premijo, izraženo v odstotkih. Podatki, zbrani v zvezi z osmimi primeri, ki so bili na voljo maja 2015, kažejo stopnje od 5,3 % do 35,6 % s srednjo vrednostjo 17,0 % za desetletne obveznice. Za 25-letne obveznice sta bila na voljo samo dva primera, pri katerih stopnja znaša 14,2 %.
- (186) Kot je razvidno iz analiziranih podatkov, so bili na datum odobritve ukrepa 3 stroški financiranja družb z bonitetnimi ocenami CCC+, D ali SD precej višji od tistih, ki jih je imela družba Ilva zaradi državnega poroštva. Družba Ilva je namreč lahko dobila posojilo s skupnimi stroški (obrestna mera v višini [...] + poroštvena premija v višini 3,12 %) v višini [...], medtem ko tržni podatki v istem obdobju kažejo skupne stroške v višini skoraj 17 %.
- (187) To preverjanje verodostojnosti kaže, da je z državnim poroštvom, opredeljenim kot ukrep 3, družbi Ilva dodeljena gospodarska prednost, ki je po tržnih pogojih ne bi pridobila. Ta ugotovitev je v skladu z mnenjem konkurentov (glej uvodno izjavo 118). Po ugotovitvi obstoja gospodarske prednosti, ki ni na voljo po tržnih pogojih, se postavlja še vprašanje njene količinske opredelitve.

⁽⁷⁸⁾ Dejansko posojilo ne bo preneseno na kupca sredstev družbe Ilva, tj. družbo ArcelorMittal.

⁽⁷⁹⁾ Glej *ex multis* in med novejšimi končne sklepe Komisije v zadevah: SA.38544 Kem One (28. julij 2015), SA 38545 Mory Global (6. november 2015), SA.38644 Brandt Groupe (21. marec 2016).

⁽⁸⁰⁾ <https://www.capitaliq.com>.

- (188) Kot je bilo pojasnjeno zgoraj, je Komisiji uspelo zbrati nekatere podatke o tržnih stopnjah poroštev za obravnavano obdobje. Vendar se ti podatki nanašajo na subjekte, ki niso popolnoma primerljivi z družbo Ilva, ter finančne instrumente, ki se razlikujejo od posojila in porošstva, odobrenih družbi Ilva, zato se sami po sebi ne morejo uporabiti kot ustrezno merilo, da bi se s potrebno stopnjo natančnosti določila prava tržna stopnja za zadevno poroštvo. Tudi preiskava ni razkrila predlaganih obrestnih mer za posojila podobne narave kot posojila, odobrena družbi Ilva, z državnim poroštvom ali brez njega, ali tržnih cen za državno poroštvo. V obvestilu o poroštvu je navedeno, da je treba v takih okoliščinah morebitno prednost, povezano z odobritvijo porošstva (ki ustreza morebitnemu elementu pomoči), izračunati kot razliko med določeno tržno obrestno mero, ki bi veljala za upravičenca brez porošstva, in obrestno mero, pridobljeno z državnim poroštvom, potem ko se upoštevajo morebiti plačane premije.
- (189) Komisija meni, da je smiselno upoštevati tudi sporočilo o referenčnih obrestnih merah in diskontnih stopnjah iz leta 2008, da bi ocenili približek tržne obrestne mere za zadevno posojilo. V zvezi s tem se zdi, da je kreditna sposobnost (ocena) družbe Ilva najnižja od petih mogočih ocen, določenih v sporočilu iz leta 2008, in sicer „slaba/finančne težave (CCC in manj)“. Poleg tega posojilo ni bilo povezano z nobenim zavarovanjem, ki bi posojilodajalcem (ali poroku) zagotavljalo dovolj likvidno, po možnosti prenosljivo in takoj uresničljivo pravico do sredstev družbe Ilva v primeru neplačila. Komisija na tej podlagi meni, da je treba tržno obrestno mero posojila s poroštvom, ki predstavlja ukrep 3, za posojilo izračunati kot rezultat vsote ustrezne izhodiščne obrestne mere, povečane za 1 000 bazičnih točk, kot je opredeljeno v sporočilu iz leta 2008.
- (190) Kar zadeva ustrezno izhodiščno obrestno mero, se v sporočilu iz leta 2008 priporoča uporaba 1-letnih obrestnih mer na denarnem trgu (tj. v primeru Italije: 1-letna obrestna mera Euribor), pri čemer si Komisija pridržuje pravico do uporabe krajše ali daljše dospelosti v primerih, v katerih se to zdi smiselno. V tej zadevi Komisija meni, da zelo dolg rok zapadlosti posojila v višini 400 milijonov EUR, ki je predmet državnega porošstva, upravičuje izbiro izhodiščne obrestne mere, ki je v skladu s tem dolгим rokom zapadlosti. Komisija se je zato odločila uporabiti obrestno mero za zamenjavo, ki ustreza tehtanemu povprečnemu trajanju posojila s poroštvom. Ker profil odplačila posojila v višini 400 milijonov EUR ustreza tehtanemu povprečnemu trajanju 14,86 leta, bi morala biti ustrezna izhodiščna obrestna mera 15-letna obrestna mera zamenjave. 27. maja 2015, tj. ob odobritvi posojila v višini 400 milijonov EUR s strani treh zasebnih posojilodajalcev, je obrestna mera zamenjave za 15-letne zapadlosti znašala 1,18 % ⁽⁸¹⁾. Na tej podlagi je tržna obrestna mera, navedena v sporočilu iz leta 2008, enaka 1,18 % + 1 000 bazičnih točk, tj. 11,18 %.
- (191) Znesek prednosti, povezane s poroštvom, ki ga je odobrila država, je treba za posojilo izračunati ločeno v skladu naslednjo metodologijo: razlika med (i) obrestno mero, izračunano, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 190, uporabljeno za glavnico posojila, ter (ii) skupnimi finančnimi stroški posojila s poroštvom, izračunanimi kot vsota obrestne mere, ki so jo banke uporabile za glavnico posojila, in poroštvne premije, ki jo je uporabila država, izračunanimi in zaračunanimi za obdobje, v katerem so bili zneski dani na voljo družbi Ilva.

5.2.3.3 Selektivnost

- (192) Državno poroštvo, opredeljeno kot ukrep 3, je *ad hoc* ukrep podpore, odobren v korist enega samega podjetja: družbe Ilva. Ukrep 3 je kot tak selektiven.

5.2.3.4 Sklepna ugotovitev o ukrepu 3

- (193) Ker ukrep 3 izpolnjuje vsa merila iz člena 107(1) PDEU, Komisija ugotavlja, da pomeni državno pomoč, katere znesek se lahko določi na podlagi metodologije, opisane v uvodni izjavi 191.

5.2.4 Ukrep 4

- (194) Komisija je v sklepu o začetku postopka zavzela predhodno stališče, da je mogoče dogovor o poravnavi spora med družbo Fintecna in družbo Ilva pripisati italijanski državi ter da vključuje državna sredstva. Komisija je tudi izrazila dvome glede tega, ali je družba Fintecna, s tem ko je marca 2015, takoj po tem, ko je bila družba Ilva razglašena za insolventno, privolila v poravnavo dolgega spora, sprejela razumno odločitev, ki bi jo sprejel udeleženec v tržnem gospodarstvu v podobnem položaju.
- (195) Komisija je na podlagi pripomb, prejetih med formalnim postopkom, najprej ocenila, ali je bila odločitev o poravnavi spora dejansko razumna z vidika udeleženca na trgu, tj. ali je bila s to odločitvijo družbi Ilva dodeljena gospodarska prednost.

⁽⁸¹⁾ Po podatkih, ki jih je Komisija zbrala iz podatkovne zbirke S&P Capital IQ.

5.2.4.1 Gospodarska prednost

- (196) Kot je navedeno že v uvodni izjavi 163, posredovanje javnega organa ne zagotavlja nujno prednosti upravičencu in kot tako ne pomeni pomoči, če poteka pod običajnimi tržnimi pogoji, tj. če je javni organ ravnal, kot bi v podobnih okoliščinah ravnal preudaren udeleženec v tržnem gospodarstvu.
- (197) Prvič, Komisija je v okviru poglobljene ocene ocenila okoliščine, v katerih se je družba Fintecna odločila, da bo dolgoletni spor z družbo Ilva poravnala s plačilom 156 milijonov EUR. Družba Fintecna je pri sprejetju te odločitve morala upoštevati tedanje gospodarske razmere, raven tveganja in prihodnje obete ⁽⁸²⁾.
- (198) Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da nastale obveznosti, ki jih je država kot prodajalec prevzela pred privatizacijo, načeloma niso sporne in da je, kar zadeva znesek poravnave, tj. 156 milijonov EUR, družba Fintecna kot preudaren upnik opravila oceno svoje izpostavljenosti družbi Ilva leta 2011 in jo prilagodila leta 2014. Izračuni so pokazali izpostavljenost v višini [...] EUR, ki je bila leta 2014 prilagojena na [...] EUR. Družba Fintecna je za ustrezno oceno pravnih tveganj naročila dve pravni mnenji, v katerih je bilo neodvisno potrjeno, da je znesek 156 milijonov EUR sprejemljiv znesek, v okviru najvišje meje, dogovorjene v pogodbi o privatizaciji ([...] EUR brez obresti ali [...] EUR, vključno z obrestmi), in ocenjene morebitne izpostavljenosti ([...] EUR leta 2014).
- (199) Družba Fintecna je odločitev o poravnavi spora sprejela v okviru zakonskega odloka št. 1/2015, s katerim je bil spodbujen sporazum med zadevnima stranema. Kar zadeva razumno oceno tveganj v primeru insolventnosti družbe Ilva, ki sta jo zagotovila neodvisna pravna svetovalca, zgolj dejstvo, da se je družba Fintecna odločila spor poravnati šele tedaj in ne pred sprejetjem zgoraj navedenega zakonskega odloka, ne spremeni dejstva, da je bila odločitev o poravnavi spora razumna odločitev, ki bi jo udeleženec v tržnem gospodarstvu sprejel v podobnem položaju. Preudaren gospodarski subjekt, ki ne želi imeti izgub, bo namreč spor raje reševal sporazumno, namesto da bi se obrnil na sodišče ali arbitra po nadaljevanju spora, če njegova odgovornost ni vprašljiva kot taka in bi njegova izpostavljenost lahko privedla do zneskov, med [...] in [...] višjih od neposredno dogovorjenega zneska. Ne zdi se, da bi nadaljnje odlašanje poravnave lahko privedlo do boljšega finančnega rezultata za družbo Fintecna.
- (200) Glede na to, da ukrepi, ki jih je sprejela družba Fintecna, ustrezajo ravnanju preudarnega udeleženca v tržnem gospodarstvu in da postopek, ki je bil izveden pred sprejetjem odločitve, izraža preudaren pristop družbe Fintecna k določitvi zneska morebitne poravnave z družbo Ilva, Komisija ugotavlja, da je odločitev o plačilu zneska, nižjega od lastnih ocen, načeloma razumna odločitev zasebnega udeleženca na trgu, ki si prizadeva za poravnavo, in da kot taka družbi Ilva ne more zagotoviti prednosti.

5.2.4.2 Sklepna ugotovitev o ukrepu 4

- (201) Komisija je dokazala, da ukrep 4 družbi Ilva ne daje gospodarske prednosti. Ker so merila iz člena 107(1) PDEU kumulativna, Komisija ugotavlja, da ukrep 4 ne pomeni državne pomoči.

5.2.5 Ukrep 5

5.2.5.1 Državna sredstva in pripisljivost

- (202) Kar zadeva državni izvor ukrepa, Komisija ugotavlja, da ukrep vključuje posojilo, ki ga je ministrstvo za gospodarstvo in finance odobrilo s sredstvi iz državnega proračuna.
- (203) Ker pojem države članice vključuje vse ravni javnih organov, ne glede na to, ali gre za nacionalni, regionalni ali lokalni organ, Komisija ugotavlja, da je ukrep mogoče pripisati državi in da vključuje prenos državnih sredstev.

5.2.5.2 Gospodarska prednost

- (204) Združenje WV Stahl v svojih pripombah k sklepu o začetku postopka od Komisije zahteva, naj zagotovi hitro izterjavo državne pomoči, dodeljene družbi Ilva v obliki posojil po stopnjah, nižjih od tržnih, na podlagi razlike med zaračunano obrestno mero in tržno obrestno mero ob odobritvi posojil (glej uvodno izjavo 120). Komisija meni, da je za ugotovitev obstoja gospodarske prednosti, povezane z ukrepom 5, mogoče uporabiti enako sklepanje kot za ukrep 3, čeprav sta med obema ukrepoma dve stvarni razliki.

⁽⁸²⁾ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 29. marca 2007, Scott/Komisija, T-366/00, EU:T:2012:649, točka 158.

- (205) Prva stvarna razlika je, da je ukrep 5 javno posojilo, medtem ko je ukrep 3 državno poroštvo za sindicirano posojilo. Vendar ta stvarna razlika ne vpliva na sklepanje iz uvodnih izjav od 166 do 179, ki velja enako za posojilo in za poroštvo.
- (206) Druga stvarna razlika je datum odobritve: 30. april 2015 za ukrep 3 v primerjavi s 15. decembrom 2015 za ukrep 5. Vendar Komisija meni, da sklepanje iz uvodnih izjav od 166 do 179 velja tudi za datum odobritve ukrepa 5: decembra 2015 je bilo še vedno mogoče pričakovati, da bo likvidacijska vrednost sredstev družbe Ilva visoka, skupni znesek terjatev z največjo prednostjo pri poplačilu pa se je povečal za 400 milijonov EUR (tj. znesek ukrepa 3) v primerjavi z aprilom 2015, s čimer je dosegel približno [...] EUR – kar je še vedno precej manj od stečajne mase v višini 1,8 milijarde EUR, ki jo je bilo mogoče pričakovati. Poleg tega je z zakonskim odlokom št. 191/2015 ukrepu 5 dana večja prednost odplačila v primerjavi z drugimi terjatvami z največjo prednostjo pri poplačilu, kot je prikazano v grafu 2, kar dodatno povečuje potencialni LGD ukrepa 5.

Graf 2

Zaporedje odplačila dolga družbe Ilva decembra 2015

[...]

- (207) Glede na zgoraj navedeno se zdi, da je bil LGD posojila še vedno razmeroma visok, in Komisija ugotavlja, da bi bil lahko zasebni posojilodajalec z izkušnjami z upravljanjem tveganih posojil zainteresiran za odobritev posojila družbi Ilva.
- (208) Komisija je nato tako kot pri ukrepu 3 ocenila, ali finančni pogoji javnega posojila ustrezno poplačajo tveganje, ki ga je prevzela država. Iz istih razlogov kot pri ukrepu 3 Komisija meni, da mnenje [...] ne zagotavlja ustrezne metode za določitev, ali je bila letna obrestna mera, ki jo je uporabila država (2,94 %), ustrezna. Zato je Komisija iz podatkovne zbirke *S&P Capital IQ Platform* ⁽⁸³⁾ zbrala podobne javne podatke kot za ukrep 3 (razmiki CDS in donosi obveznic), ki pa so ustrezali datumu odobritve ukrepa 5.
- (209) Podatki, zbrani v zvezi s 14 primeri, ki so bili na voljo decembra 2015, kažejo, da razmiki CDS za zapadlosti petih let segajo od 6,2 % do 300,5 % s srednjo vrednostjo 44,1 %, razmiki CDS za zapadlosti enega leta pa od 3,0 % do 648 % s srednjo vrednostjo 32,7 %.
- (210) Podatki, zbrani v zvezi s 31 primeri, ki so bili na voljo decembra 2015, kažejo stopnje donosa obveznic od 2,2 % do 99,0 % s srednjo vrednostjo 17,6 % za triletno obveznico.
- (211) Kot je razvidno iz analiziranih podatkov, so bili na datum odobritve ukrepa 5 stroški financiranja družb z bonitetnimi ocenami CCC+, D ali SD precej višji od tistih, ki jih je imela družba Ilva zaradi posredovanja države. Za obresti za posojilo, odobreno družbi Ilva, je bila namreč določena letna obrestna mera v višini 2,94 %, medtem ko tržni podatki kažejo precej višje skupne stroške v istem obdobju.
- (212) Kot pri ukrepu 3 to preverjanje verodostojnosti kaže, da je z javnim posojilom, opredeljenim kot ukrep 5, družbi Ilva dodeljena gospodarska prednost, ki je po tržnih pogojih ne bi pridobila. Po ugotovitvi obstoja gospodarske prednosti, ki ni na voljo po tržnih pogojih, se postavlja še vprašanje njene količinske opredelitve.
- (213) Komisija je smiselno uporabila enako sklepanje kot pri ukrepu 3 in se odločila, da bo upoštevala tudi sporočilo iz leta 2008. Na tej podlagi je ustrezno tržno obrestno mero za količinsko opredelitev elementa pomoči v posojilu, odobrenem brez zavarovanja, določila na 10,06 %, izračunano kot vsota izhodiščne obrestne mere v višini 0,06 %, ki ustreza 1-letni obrestni meri Euribor na dan 15. decembra 2015, in pribitka v višini 1 000 bazičnih točk.
- (214) Znesek prednosti, povezane z javnim posojilom, opredeljenim kot ukrep 5, je treba izračunati kot razliko med (i) obrestno mero, izračunano, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 213, uporabljeno za glavnico posojila, ter (ii) dejansko obrestno mero, ki je veljala za družbo Ilva, izračunano in zaračunano v obdobju, v katerem so bili zneski dani na voljo družbi Ilva.

5.2.5.3 Selektivnost

- (215) Državno posojilo, opredeljeno kot ukrep 5, je *ad hoc* ukrep podpore, odobren v korist enega samega podjetja: družbe Ilva. Ukrep 5 je kot tak selektiven.

⁽⁸³⁾ <https://www.capitaliq.com>.

5.2.5.4 Sklepna ugotovitev o ukrepu 5

- (216) Ker ukrep 5 izpolnjuje vsa merila iz člena 107(1) PDEU, Komisija ugotavlja, da pomeni državno pomoč, katere znesek se lahko določi na podlagi metodologije, opisane v uvodni izjavi 214.

5.3 Nezakonitost pomoči

- (217) Ukrepa 3 in 5 pomenita državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU in sta bila izvedena brez predhodne priglasitve Komisiji, kar je v nasprotju s členom 108(3) PDEU. Navedena ukrepa sta bila torej izvedena nezakonito.

5.4 Združljivost pomoči z notranjim trgovom

- (218) Prepoved državne pomoči ni niti absolutna niti brezpogojna. Zlasti odstavek 2 in 3 člena 107 PDEU sta pravni podlagi, ki omogočata, da se nekateri ukrepi pomoči štejejo za združljive z notranjim trgovom. Ker italijanski organi menijo, da preiskovani ukrepi ne pomenijo državne pomoči, niso navedli nobenega razloga v zvezi z njihovo združljivostjo.
- (219) Komisija bo zato na lastno pobudo ocenila, ali je mogoče ukrepa državne pomoči, odobrena družbi Ilva, tj. ukrepa 3 in 5, razglasiti za združljiva z notranjim trgovom na podlagi katere koli od zgoraj navedenih pravnih podlag.
- (220) Komisija ugotavlja, da odstopanja iz člena 107(2) PDEU očitno niso upoštevana. Med odstopanji iz odstavka 3 navedenega člena bi bili lahko koristni samo točki (a) in (c). Točka (a) določa, da se lahko za združljivo z notranjim trgovom šteje pomoč za pospeševanje gospodarskega razvoja območij, kjer je življenjska raven izjemno nizka ali kjer je podzaposlenost velika. V točki (c) pa je navedeno, da se lahko za združljivo z notranjim trgovom šteje pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.
- (221) Kar zadeva točko (a) člena 107(3) PDEU, podjetja, ki delujejo v jeklarskem sektorju, kot je družba Ilva, niso upravičena do regionalne pomoči v skladu s točko 9 smernic o regionalni državni pomoči ⁽⁸⁴⁾. Zato te pravne podlage ni mogoče uporabiti za preiskovana ukrepa.
- (222) Kar zadeva točko (c) člena 107(3) PDEU, Komisija meni, da ni okvira ali smernic v zvezi z uporabo člena 107(3), ki bi jih bilo mogoče uporabiti za zadevna ukrepa. Zlasti podjetja, ki delujejo v jeklarskem sektorju, kot je družba Ilva, niso upravičena do pomoči za reševanje in prestrukturiranje v skladu s točko 18 Smernic o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah ⁽⁸⁵⁾. Ker družba Ilva izpolnjuje pogoje za opredelitev kot podjetje v težavah v skladu s točko 20(c) Smernic o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah, tudi ni upravičena do okoljske pomoči v skladu s točko 16 Smernic o državni pomoči za varstvo okolja in energijo ⁽⁸⁶⁾.
- (223) Komisija na podlagi navedenega ugotavlja, da ukrepa državne pomoči, odobrena družbi Ilva, nista združljiva z notranjim trgovom.

5.5 Vračilo pomoči, ki ni združljiva z notranjim trgovom

- (224) V skladu s PDEU in ustaljeno sodno prakso Sodišča je Komisija pristojna za odločanje, ali mora zadevna država ukiniti ali spremeniti pomoč, ko ugotovi, da je nezdružljiva z notranjim trgovom ⁽⁸⁷⁾. Prav tako Sodišče dosledno meni, da je obveznost države članice, da ukine pomoč, za katero Komisija meni, da ni združljiva z notranjim trgovom, namenjena ponovni vzpostavitvi prejšnjih razmer ⁽⁸⁸⁾.
- (225) V tem okviru je Sodišče odločilo, da je ta cilj dosežen, ko prejemnik vrne zneske, ki so bili dodeljeni z nezakonito pomočjo, in tako izgubi prednost, ki jo je imel pred konkurenti na trgu, ter se ponovno vzpostavijo razmere, kakršne so obstajale pred izplačilom pomoči ⁽⁸⁹⁾.

⁽⁸⁴⁾ UL C 209, 23.7.2013, str. 1.

⁽⁸⁵⁾ UL C 249, 31.7.2014, str. 1.

⁽⁸⁶⁾ Smernice o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 (UL C 200, 28.6.2014, str. 1).

⁽⁸⁷⁾ Sodba Sodišča z dne 12. julija 1973, Komisija/Nemčija, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, točka 13.

⁽⁸⁸⁾ Sodba Sodišča z dne 14. septembra 1994, Španija/Komisija, C-278/92, C-279/92 in C-280/92, ECLI:EU:C:1973:87, točka 75.

⁽⁸⁹⁾ Sodba Sodišča z dne 17. junija 1999, Belgija/Komisija, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, točki 64 in 65.

- (226) V skladu s sodno prakso člen 16(1) Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 ⁽⁹⁰⁾ določa: „Če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativni sklepi, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč.“
- (227) Ker sta bila zadevna ukrepa izvedena v nasprotju s členom 108 Pogodbe ter ju je treba šteti za nezakonito in nezdružljivo pomoč, je treba pomoč vrniti, da se ponovno vzpostavijo razmere, kakršne so bile na trgu pred odobritvijo zadevnih ukrepov. Vračilo pomoči bi moralo zajeti obdobje od datuma, ko je bila upravičencu dodeljena prednost, tj. ko mu je bila pomoč dana na voljo, do datuma njenega dejanskega vračila, zneskom, ki jih je treba vrniti, pa se prištejejo obresti do datuma dejanskega vračila.
- (228) Na podlagi zgornje ocene iz oddelkov 5.2.3 in 5.2.5 je treba pomoč, ki jo vsebujeta ukrepa 3 in 5, vrniti na naslednji način:
- (a) za ukrep 3 razliko med (i) obrestno mero, izračunano, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 190, uporabljeno za glavnico posojila, ter (ii) skupnimi finančnimi stroški posojila s poroštvom, izračunanimi kot vsota obrestne mere, ki so jo banke uporabile za glavnico posojila, in poroštvene premije, ki jo je uporabila država, izračunanimi in zaračunanimi za obdobje, v katerem so bili zneski dani na voljo družbi Ilva;
 - (b) za ukrep 5 razliko med (i) obrestno mero, izračunano, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 213, uporabljeno za glavnico posojila, in (ii) dejansko obrestno mero, ki je veljala za družbo Ilva, izračunano in zaračunano v obdobju, v katerem so bili zneski dani na voljo družbi Ilva.
- (229) V skladu z načelom lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) PDEU mora Italija v dveh mesecih od datuma uradnega obvestila o tem sklepu Komisiji sporočiti natančen znesek pomoči, dodeljene družbi Ilva, pri čemer se upoštevajo zlasti pomoč v obliki posojil, dejanski datumi izplačil ali odplačil in vse druge pomembne okoliščine, ki jih sporoči Italija. Vsekakor morajo zneski, ki jih je treba vrniti, vključevati obresti do datuma dejanskega vračila.
- (230) Italija mora v istem dvomesečnem roku Komisijo obvestiti o odpravi prihodnjih gospodarskih prednosti, ki izhajajo iz ukrepov 3 in 5. V ta namen bi morala zagotoviti, da so zadevni skupni stroški financiranja in obrestne mere vsaj enaki obrestnim meram, ki prevladujejo na trgu, navedenim v uvodnih izjavah 190 oziroma 213. Vsak znesek, ki bo dan na voljo, dokler obrestne mere ne bodo prilagojene, bo ostal pomoč, nezdružljiva z notranjim trgov, in ga bo kot takega treba vrniti skupaj z obrestmi vračila, natečenimi do datuma vračila.

6. SKLEPNA UGOTOVITEV

- (231) Komisija ugotavlja, da je Italija nezakonito izvedla ukrepa 3 in 5 iz oddelkov 2.2.3 in 2.2.5 tega sklepa ter s tem kršila člen 108(3) PDEU.
- (232) Komisija ugotavlja, da pomoč v okviru ukrepov 3 in 5 ni združljiva z notranjim trgov in jo mora upravičenec, tj. družba Ilva, vrniti skupaj z obrestmi vračila –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Naslednji ukrepi, ki so predmet tega sklepa, ne pomenijo državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije:

- (a) prenos premoženja v višini 1,1 milijarde EUR, zaseženega v kazenskem postopku zoper prejšnje lastnike družbe Ilva, izveden z zasebnim sporazumom o poravnavi, sklenjenim z družbo Ilva;
- (b) zakonski odlok št. 101/2013 z dne 11. avgusta 2014 in njegov člen 12(5) o posojilih z največjo prednostjo pri poplačilu, kot je bil uporabljen za zasebno posojilo v višini 250 milijonov EUR;
- (c) sporazum o poravnavi v zvezi z zneskom v višini 156 milijonov EUR, sklenjen 5. marca 2015 med družbama Fintecna in Ilva na podlagi zakonskega odloka št. 1/2015 z dne 4. marca 2015.

⁽⁹⁰⁾ Uredba Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 248, 24.9.2015, str. 9).

Člen 2

Druga ukrepa, ki sta predmet tega sklepa in ju je Italija izvedla nezakonito v nasprotju s členom 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije, pomenita državno pomoč, ki ni združljiva z notranjim trgov:

- (a) odobritev družbi Ilva državnega poročstva za posojilo v višini 400 milijonov EUR z ministrsko odredbo z dne 30. aprila 2015 v skladu z zakonskim odlokom št. 1/2015;
- (b) odobritev družbi Ilva državnega posojila v višini 300 milijonov EUR z ministrsko odredbo z dne 15. decembra 2015 v skladu z zakonskim odlokom št. 191/2015.

Člen 3

- 1. Italija od upravičenca izterja nezdružljivo pomoč, dodeljeno na podlagi ukrepov iz člena 2.
- 2. Zneskom, ki jih je treba vrniti, se prištejejo obresti za obdobje od datuma, ko so bili dani na voljo upravičencu, do njihovega dejanskega vračila.
- 3. Obresti se izračunajo z obrestnoobrestnim računom v skladu s poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ⁽⁹¹⁾ in Uredbe Komisije (ES) št. 271/2008 ⁽⁹²⁾ o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004.
- 4. Italija v dveh mesecih od datuma uradnega obvestila o tem sklepu vsa neizvedena plačila pomoči na podlagi ukrepov iz člena 2 prilagodi tržnim pogojem, določenim v uvodnih izjavah 190 in 213 tega sklepa.

Člen 4

- 1. Vračilo pomoči, dodeljene na podlagi ukrepov iz člena 2, se izvede takoj in učinkovito.
- 2. Italija zagotovi izvršitev tega sklepa v štirih mesecih od datuma uradnega obvestila o tem sklepu.

Člen 5

- 1. Italija v dveh mesecih od datuma uradnega obvestila o tem sklepu predloži naslednje informacije:
 - (a) podroben opis že sprejetih in načrtovanih ukrepov za uskladitev s tem sklepom;
 - (b) dokumente, ki dokazujejo, da je bilo upravičencu odrejeno vračilo pomoči;
 - (c) dokumente, ki dokazujejo, da je bila izvedena prilagoditev iz člena 3(4) tega sklepa.
- 2. Italija Komisijo obvešča o napredku nacionalnih ukrepov, sprejetih za izvajanje tega sklepa, dokler ni pomoč, dodeljena na podlagi ukrepov iz člena 2, v celoti vrnjena. Na zahtevo Komisije takoj predloži informacije o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. Predloži tudi podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih vračila, ki jih je upravičenec že vrnil.

⁽⁹¹⁾ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).

⁽⁹²⁾ Uredba Komisije (ES) št. 271/2008 z dne 30. januarja 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 82, 25.3.2008, str. 1).

Člen 6

Ta sklep je naslovljen na Italijansko republiko.

V Bruslju, 21. decembra 2017

Za Komisijo
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije
